Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 9 (1002	Łódź, Wtorek 11 Stycznia 1927	פינפטער יאהרגאנג	לאָדז דינסטאג ח שבט תרפ״ז.	Nr. 9 (1002

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

פילסודסקי וועט רעזיגנירען אלס פּרעמיער.

מארשאל פילסודסקי האָט געוואלט תיכּף רעזיגנירען. — ערב א פולשטענדיגער רעקאָנסטרוקציע פון קאבינעט. — קאָנפערענץ צווישען מארשאל פילסודסקי און וויצע-פּרעמיער באַרטעל. — די רעקאָנסטרוקציע ווערט אויפגע־האלטען צוליב׳ן בודזשעט.—פילסודסקי וועט בלייבען קריגס-מיניסטער און גענעראל-אינספּעקטאָר פון דער ארמעע.

וואַרשא, 10 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צו־זאַמענהאַנג מיט דער ידיעה, וואָס מיר האָבען נעכטען געבּרענגט, אַז מארשאל פילסודסקי זאל זיך אָפּזאָגען פון דעם אַמט אַלס פּרעמיער־מיניסטער, דערווייס איך זיך, אַז פילסודסקי רעזיגנירט נאָך דערווייל נישט פון זיין אַמט אַלס פּרעמיער, אַ דאנק דער אינטערווענץ פון וויצע־פּרעמיער באַרטעל.

נעכטען האָט וויצע-פּרעמיער באַרטעל קאָנפערירט מיט מארשאל פילסודסקי. אויף דער קאָנפערענץ האָט זיך אַרויסגעוויזען, אז מארשאַל פילסודסקי האָט טאַקי בּעשלאָסען צו רעזיגנירען אַלס פּרעמיער, נאָר וויצע-פּרעמיער באַרטעל האָט איהם בּעוואויגען דערווייל צו בּלייבען אויפ׳ן אַמט, ביז ס׳וועט ערלעדיגט ווערען די פּראגע וועגען בּודזשעט. ס׳האָט זיך אויך ארויסגעשטעלט, אַז מארשאל פילסודסקי איז פּאַר א פולער רעקאָנסטרוקציע פון קאַבינעט, צו וואָס, ס׳וועט סוף כּל סוף מוזען קומען.

פון ספערען, וואָס שטעהן נאָהענט צו דער רעגירונג דערוויסען מיר זיך, אז וויצע - פּרעמיער באַרטעל האָט טאַקי אויסגעפועלט ביים מאַר־שאל פילסודסקי, אַז ער זאָל דערווייל נישט רעזיגנירען. אין די פּאָלי־טישע קרייזען הערט מען אָבער ווייטער נישט אויף צו בעהויפּטען, אַז אין די נאָהענטסטע טעג זאָל מארשאַל פילסודסקי דאָך רעזיגנירען אלס פּרעמיער און זאָל בּלייבען נאָר ביי דער טעקע פון קריגס-מיניסטער און גענעראל-אינספּעקטאר פון דער ארמיי.

וואַרשאַ, 10. (אטע). די נאָמינאַציע פון ד״ר דאָברוצקי אויף בּילדונגס־מיניסטער וועט בּעטראַכט פאַר אַ פאָרטזעצונג פון מיניסטער באַרטעלס פּאָלי־טיק. סענאַטאָר דאָברוצקי, אַ מיטגליד פונ׳ם קלוב פּראַצאַ, איז גענוי בּעקאַנט מיט באַרטעל׳ס פּלענער און איז מיט זיי מסכּים.

צוליב דעם, וואָס וויצע-מיניסטער באַרטעל דאַרף זיך אינגאַנצען ווידמען די אַרבּייטען פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט ביים מיניסטאָרען ראַט, וואו ער איז פּאָרזיצער, איז ער בּעפרייט געוואָרען פון זיין אַמט אין בּילדונגס־מיניסטעריום.

אונגארן בעקומט א צוטריט צום ים

בודאַפּעשט, 10 (ספּ. טעל.) די אונגאַרישע רעגירונג האָט פערענדיגט די אונטערהאַנדלונגען מיט יוגאסלאַוויען וועגען אונגאַרנ׳ס צוטריט צום ים. אַזוי ווי די פּראַגע האַנדעלט זיך וועגען דעם פּאָרט פילמע ווערען אין דעם אַנ־גאַזשירט אויך איטאַליען.

אין די היגע רעגירונגס-קרייזען ווערט דעריבּער בּעהאַנדעלט די פּראַגע וועגען ווענדען זיך דירעקט צו מוסאָליני מיט אַ פאָרשלאַג, אַז דער דאָזיגער ענין זאָל ערלעדיגט ווערען דורך דירעקטע אונטערהאנדלונגען

אנגעהויבען זיך די אר־בייטען אין די סענאט־קאמיסיעס.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) היינט האָט זיך אין די קאָמיסיעס אָנגעהויבען די אַרבּייטען נאָך די חגאות - פעריען. הגם די סיים - קאָמיסיעס האָבען נאָך נישט פערענדיגט צו בּעטראַכטען דעם פּרעלימינאַר בּודזשעט. האָבען די סע־נאט-קאָמיסיעס אָנגעהויבען אויף אַנ־אינפאָרמאַטיווען אופן צו בּעטראַכטען דעם בּודזשעט. אַזוי האָט היינט פאַר־מיטאָג שוין געאַרבּייט די בּודזשעט־קאָמיסיע אונטער׳ן פאָרזיץ פון סענאַ־טאָר אדעלמאַן און די בּילדונגס-קאָמיסיע אונטער׳ן פאָרזיץ פון סענ. קאַלינאָוו־סקי מצד דער רעגירונג איז אָנוועזענד געווען דער דעפּאַרטאַמענט לייטער ה׳ נאָוואַק

וואַרשאַ 10 (טעלעפאָניש) אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בּודזשעט־קאָמיסיע ביים סענאַט האָט געזאָלט בּעטראַכט ווערען דער בּודזשעט פון בּילדונגס מיניסטעריום. אויפ׳ן פאָרשלאַג פון סענאַטאָר ראָטענשטרייך (יודישע קאָלאָ) איז בּעשלאָסען געוואָרען אָפּצו־לעגען דאָס בּעהאַנדלען דעם בּודזשעט ביז דער נייער בּילדונגס-מיניסטער וועט פאָרשטעלען זיין פּראָגראַם.

טעלעפאָן - פערבינדונג מאָסקווע־וואַרשא־בערלין

מאָסקווע, 10 (אטע) די סאָוויעטען האָבען דערהאַלטען די הסכּמה פון דייטש־לאַנד אויף איינצואָרדנען אַ טעלעפאָן־פערבינדונג מאָסקווע - בערלין, איינצי־טיג דאַרף איינגעאָרדנעט ווערען אַ טע־לעפאָן - פערבינדונג מאָסקווע - וואַרשאַ.

די סאָוויעטישע מאַכט פּראָיעקטירט צו פערלענגערען די טעלעפאָן - ליניע מאָסקווע - בערלין - פּאַריז.

בלאָקאַדע פון די פעראייניגטע שטאאטען ארום ניקאראגוא.

ניו-יאָרק, 10. (ספּ. טעל.) דער קריגס-פלאָט פון די פעראייניגטע שטאַ־טען אין בּעשטאַנד פון 60 שיפען, וואָס איז אַרויסגעפאָהרען אויף מאַנעווערען קיין קובאַ, איז פעראָרדענט געוואָרען צו שאַפען אַ בּלאָקאַדע ביי ניקאראגוא, כּדי די רעוואָלוציאָנערען זאָלען נישט קענען בּעקומען הילף פון מעקסיקע.

בערלין, 10. (ספּ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות האָט זיך די לאַגע אין ניקאראגוא פערשאַרפט. דער פלאָט-מי־ניסטעריום פון די פעראייניגטע שטאַ־טען האָט פעראָרדענט אַרויסצושיקען קיין ניקאראגוא נאָך 9 גרויסע קריגס־שיפען.

די פעראייניגטע שטאַטען ווילען מיט דער פאָרטזעצונג פון דער מיליטערי־שער אינטערווענץ געבּען צו פערשטעהן, אַז זיי טרעטען אָפען אַרויס אויף דעם צד פון דעם צוקלאַפּטען פּרעזידענט דיאַק, כּדי אַזוי אַרום אָבּצוהאַלטען די וואַקסענדע השפּעה פון די ליבּעראַלען אין לאַנד.

אין וואַשינגטאָן אַליין רופט די פּאָ־ליטיק אַרויס גרויסע חלוקי דעות. אין דער אויסערן-קאָמיסיע פון סענאַט ווע־רען דערוואָרט שאַרפע אָנפאַלען אויף דעם מלוכה-סעקרעטאַר קעלאָג. די דאָ־זיגע חלוקי-דעות שטעהען אין צוזאַ־מענהאַנג מיט דער השערה, אַז די פּאָ־ליטיק פון די פעראייניגטע שטאַטען אין מעקסיקאָ און ניקאראגוא זאָל נישט בּרענגען צו אַ פעראייניגונג פון אַלע איבּעריגע אַמעריקאַנישע מלוכות אין דער פאָרם פון בּאָיקאָט געגען די סחורות פון צפון-אַמעריקאַ. אַזאַ בּאָי־קאָט וואָלט געבּראַכט דער אינדוסטריע פון די פעראייניגטע שטאַטען אומגעהויער גרויסע היזקות.

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.) פון ניקאַ־ראַגואַ טיילט מען מיט, אַז דאָס מילי־טער פון דיאַק האָט אָנגעהויבען אַ נייע שטאַרקע אָפענסיווע געגען די רע־וואָלוציאָנערען און צוקלאַפּט אין בּלוי־פּילדער געביט זייערע מיליטער-אָפּטיי־לונגען.

שווארצבארד זאל בעפרייט ווערען אויף קויציע.

פּאַריז, 10 (ספּעציעל צום „נייעם פאָלקסבלאַט") שוואַרצבּאַרד׳ס פער־טיידיגער טאָרעס איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ פאָדערונג צו בּעפרייען שוואַרצ־באַרד׳ן אויף קויציע. אין דער מאָטיווירונג ווערט אָנגעגעבען, אַז שוואַרצבּאַרד דאַרף דעם 29. יאַנואַר זיין אין לאָדז אויפ׳ן מאַסקען-באַל פון דער יודישער פּרעסע, צו וועלכען די דעקאָראַציעס מאָלט דער בּעוואוסטער קינסטלער מאַנע קאַץ פון פּאַריז.

ווי אייער קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך האָט דער אויספאָרשונגס-ריכטער אָנערקענט די מאָטיווען פאַר בּעגרינדעטע.

דעם ה׳ ד״ר. מנחם אָרבּאַך, צום טויט פון זיין

פאטער

דריקט אויס דעם טיפסטען ביילייד

די רעדאַקציע „נייער פאָלקסבלאַט".

מיר דריקען אויס דעם טיפסטען ביילייד אונזער ג׳ מיטגליד און אויך גבאי ה׳ יעקב כעלמינסקי, צוליב׳ן טויט פון זיין נישט־פערגעסענעם

פאטער נ. ע.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!

די מתפּללים און פעראיין „גמלות חסדים", פּעטריקאָ׳ 6. 384

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ג׳ שותף ה׳ לייביש סרעבּנאַגורא, צוליב׳ן טויט פון זיין ליבען

פאטער נ. ע.

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!

בעריש לעשטש און חיים מאַנדעלקער. 386

יודישע פאָלקס-פּאַרטיי אין לאָדז.

היינט, דינסטאָג, דעם 11. יאַנואַר, 8 אין אָווענד קומט פאָר די פאָרטזעצונג פון דער אַלגעמיינער

פערזאמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג:

1) ווייטערדיגע דיסקוסיעס איבּערן בּעריכט; 2) וואַהלען פון אַ ראַט פון דער פּאַרטיי.

אַלע פּאַרטיי-חברים ווערען אויפגעפאָדערט פּינקטליך צו קומען.

ראַט פון דער יוד. פאָלקס־פּאַרטיי אין לאָדז. 385

מאניקור 80 גר.

שערען. ווי אויך אָנדולירען דאַמען צו קאָנקורענץ פּרייזען אין דעם ערשטקל. פריזיער-אַנשטאַלט פון א. אַרענשטיין פּאָמאָרסקאַ 3

אַן ערשטקלאַסיגער

פריזיער-ארבייטער

ווערט געזוכט אויף פּאָמאָרסקאַ 14. 373

שרעקליכע קאַטאַסטראָפע אין א קינא.

125 מענשען פערברענט בעת א פאָרשטעלונג.

מאָנטרעאל, (קאַנאַדאַ) 10 (ספּ. טעל.). דאָ איז געשעהען אַ שוידערליכע קאַטאַסטראָפע בעת אַ שרפה אין אַ טעאַטער.

אין איינעם פון די גרעסערע טעאַטערען איז אויסגעבראָכען אַ שרפה בעת דער פאָרשטעלונג. דאָס פייער האָט אַרומגעכאַפּט די גאַנצע געביידע און צווישען פּובליקום איז געוואָרען אַ מורא׳דיגע מהומה. די מענשען האָבען איינע די אַנדערע אומגעוואָרפען, געטרעטען זיך מיט די פיס און אַזוי-אַרום פער־באַריקאַדירט די אַרויסגענג און אומגע־קומען אין דער ברענענדער געביידע פערברענטע אָדער דערשטיקטע.

ביז-איצט האָט מען שוין אַרויסגענו־מען פון הינטער די חורבות 125 טויטע.

75 שווער פערוואונדעטע האָבען אָפּ־געפיהרט-געוואָרען אין די שפּיטאָ־לען. פיל פון זיי ראַנגלען זיך מיט׳ן טויט.

לאָנדאָן, 10. (אטע). לויט מיטטיי־לונגען פון מאָנטרעאל איז די נעכטיגע קינאָ-קאַטאַסטראָפע די גרעסטע, וואָס איז ביז איצט באַטירט - געוואָרען. 96 קרבנות זענען שוין פעסטגעשטעלט-געוואָרען ביז-איצט. זייער צאָהל דערגרייכט וואַהרשיינליך ביז–150. די צאָהל פער־וואונדעטע לאָזט זיך נישט פעסטצושטע־לען. די גרעסטע צאָהל גענליטענע זענען קינדער און יוגענד.

דאָס קינאָ האָט זיך געפינען אינ׳ם אַרבייטער-טייל פון מאָנטרעאל, וואָס איז בעוואוינט מיט קאַנאַדער פראַנצוי־זען. די שרפה האָט אויסגעבראָכען אַרום 2 אַ זייגער בייטאָג בעת אַ פאָרשטעלונג. ס׳זענען אַנוועזענד-געווען 1200 קינדער און יוגענדליכע. זעהר פיל קינדער האָ־בען זיך געוואָרפען אויף די שמאָלע טרעפּ. וועלכע האָבען זיך איינגעבראָ־כען. ביים פאַלען זענען פיל דערשטיקט און פערוואונדעט געוואָרען. די פּאָליציי האַלט, אַז דאָס פייער האָט אויסגעבראָ־כען אין דער קאַמער, וואו ס׳געפינט זיך דער קינאָ אַפּאַראַט.

די אַרבייטסלאָזיגקייט וואַקסט.

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) די סטאַ־טיסטיק בעווייזט, אַז די אַרבייטס־לאָזיגקייט שטייגט אין פּוילען אָהן אויפ־הער.

פון 25. דעצעמבער ביז דעם 1-טען יאַנואַר האָט זיך די צאָהל אַרבייטסלאָ־זע פערגרעסערט מיט נייע 8434 אַזוי, אַז ביי היינטיגען טאָג איז אין פּוילען דאָ 236,057 אַרבייטסלאָזע. אַמשטאַרק־סטען שטייגט די אַרבייטסלאָזיגקייט צווישען די נישט קוואַליפיצירטע אַר־בייטער. בלויז אין דער איינצער בע־ריכטס-וואָך איז די דאָזיגע צאָהל אַרבייטס־לאָזע געשטיגען מיט 7,150 פערזאָן.

פון 30-טען אָקטאָבער איז אין פּוי־לען די צאָהל אַרבייטסלאָזע געשטיגען אויף 40,000.

א ברית-מילה פון א 22-יעהריגען בחור

וואַרשאַ, 10 (טעלעפאָניש) אין זש׳כ ליוסקי׳ס אַכסניא (מוראַנאָוו 15) איז נעכטען אויסגעפיהרט געוואָרען אַ ברית מילה איבערן 22-יעהריגען בחור פון ראַ־ציאָנזש אַלטער ראַזינאָווסקי, אַ זוהן ראַ־ציאָנזשער אייגנוואוינער פּייוויש ראַזי־נאָווסקי.

די סבה פון זיין איצטיגען מל זיין איז דאָס, וואָס עטליכע זיינע ברידער זענען געשטאָרבען בעת דער ברית אָפּעראַציע.

פאָריגע וואָך איז דער רך הנימול מיט זיין פאָטער געקומען קיין וואַרשאַ צום כירורג ד״ר זיידמאַן, כדי זיך מיט איהם צו בעראַטען צי מען קען אַלטערן מל־זיין. נאָכ׳ן אונטערזוכען האָט דער דאָק־טאָר נעגעבען די ערלויבניש און נעכ־טען איז פאָרגעקומען דער ברית-מילה.

די אָפּעראַציע האָט אויסגעפיהרט דער מוהל ר׳ ראובן יאַכימאָוויטש (מוראַנאָוו 17) ביי דער אַנוועזענהייט פון ד״ר זיי־דעמאַן און זיין אַסיסטענט. סנדק איז געווען דער ראַדזימינער רבי.

די אָפּעראַציע, וועלכע איז אויסגע־פיהדט געוואָרען אָהן כלאָראָפאָרם. האָט זיך גלענצענד איינגעגעבען און דער רך הנימול איז אַליין אַראָפּגעגאַנגען פון אָפּעראַציע-טיש.

דער בחור פיהלט זיך פאָלקאָם גע־זונד. מען האָט איהם צוגעגעבען דעם נאָמען אברהם.

א נייע טעקסטיל-אונטער־נעהמונג אין „בני ברק“.

ירושלים. (י. ט. א.) אין לאָנדאָן האָט זיך געשאַפען אַ געזעלשאַפט מיט דעם ציל צו גרינדען אַ טעקסטיל אונטערנעה־מונג אין דער קאָלאָניע „בני ברק“ ביי יפו, עס איז שוין געזאַמעלט געוואָרען אַ קאַפּיטאַל פון 5000 פונט. די גרינדער פון דער געזעלשאַפט זענען די ה״ה ז. מאיר און י. ליבערמאַן פון „בני-ברק“.

א זקן פון 97 יאהר בע־נעהט זעלבסטמארד.

בוקאַרעשט, (יט״א) דער 97-יעה־ריגער זקן זלמן לייב מאָסקאָוויטש האָט זיך אויפגעהאָנגען אויף אַ האָק ביי זיך אין שטוב, צו דעם טראַגישען טויט האָט דערפיהרט דעם זקן די גרויסע נויט, אין וועלכער עס איז איהם אויסגעקו־מען צו לעבען.

א נייער ארץ-ישראל-פילם

ירושלים, (יט״א) אין לאָנדאָן האָט זיך געשאַפען אַ נייע פילם - אונ־טערנעהמונג „בריטיש פּאַציפיק פילם“. די נייע אונטערנעהמונג האָט זיך גע־שטעלט פאַר איהר ערשטע אויפגאַבע צו שאַפען אַרטיסטישע פילמען פון א״י און יודישען לעבען.

קאַלבאַ קומט קיין וואַרשא אין א וואָך ארום.

וואַרשאַ, 10. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער פּאָרזיצער פון דער מינדערהייטס-סעקציע ביי דער פעלקער-ליגע קאַלבאַן, וועט ווײַלען אין קאַטאָוויץ אַ 6–7 טאָג, פון דאָרט וועט ער אָנקומען קיין וואַרשא.

די עקאנאמישע און רעכטליכע לאגע פון די יודען אין סאוויעט-רוסלאנד.

דער פּראָפעסיאָנעלער בעוועגונג.-יודען און וואהל-רעכט. - יודען און די לאגע אין די שטעטלעך. - קולטור-ארבייט.

(קאָרעספּאָנדענץ פון מאָסקווא דורך יט״א).

מיר ברענגען דאָ ווייטער אינטערע־סאַנטע אויסצוגען פון דער רעדע, וואָס דער הויפּט - סעקרעטאַר פון צ. ב. פון די „יעווסעקציעס“ טשעמערינסקי האָט געהאַלטען אויף דער קאָנפערענץ פון די „יעווסעקציעס“ אין מאָסקווע.

יודען מיטגלידער פון פּראָפ. פער־איינען זענען פערהאַן 12.8 פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער צאָהל מיטגלידער. אויסגעוואַהלטע אין פערשידענע פּראָפע־סיאָנעלע אָרגאַנען 20.8 פּראָצ. ד. ה. מיט 8 פּראָצ. מעהר ווי לויט דער צאָהל מיטגלידער. 60 פּראָצ. פון די יודישע מיטגלידער פון די פּראָפ. פעראיינען האָבען אָנגעגעבען יודיש אַלס זייער מוטער-שפּראַך.

יודען, וואָס האָבען וואַהל-רעכט זע־נען פערהאַן אין אוקראַינע 965 טוי־זענד 741, אין ווייסרוסלאַנד 525 טוי־זענד 235, אין גרויס - רוסלאַנד 90,006.

דער דורכשניטליכער פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער בעפעלקערונג אין אוקראַינע, וואָס האָט נישט קיין וואַהל־רעכט בעטרעפט 2,1 פּראָצ. פון זיי זע־נען יודען 46 פּראָצ. אין דער צייט ווען דער פּראָצענט יודען בנוגע דער אַלגעמיינע צאָהל פון דער בעפעלקע־רונג איז בלויז 6.5 פּראָצענט.

כמעט די זעלבע פערהעלטנישען הערשען אויך אין ווייסרוסלאַנד און אין גרויס - רוסלאַנד. דער סאָציאַלער בעשטאַנד פון דער יודישער בעפעלקע־רונג אין שטאָט איז נישט קיין בע־פרידיגענדער ד. ה. צווישען יודען זע־נען פערהאַן צופיל נישט - אַרבייטענדע עלעמענטען.

די צאָהל יודען, וואָס האָבען אָנטייל גענומען אין די וואַהלען אין גאַנצען ראַטען-פערבאַנד האָט בעטראָפען 500,481 ד. ה. לערך 20 פּראָצ. פון דער יודי־שער בעפעלקערונג. די צאָהל אָנטייל־נעמער אין די וואַהלען פון דער אַל־געמיינער בעפעלקערונג האָט בעטראָ־פען 35 מיליאָן אין רונדע ציפער.

טשעמערינסקי געפינט, אַז אין משך פון די לעצטע צוויי יאָהר איז די לאַ־גע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די שטעטלעך בעדייטענד פערבעסערט געוואָרען, סיי אין רעכטליך-געזעלשאַפט־ליך - קולטורעלען הינזיכט, סיי מאַטע־ריעל. אין אַלגעמיין אָבער הערשט נאָך אין די שטעטלעך אַ גרויסער דלות און דחקות. כדי צו פערלייכטערען די לאַגע פון דער שטעטלדיגער אָרימקייט, האָ־בען זיך לעצטענס אָנגעהויבען אָרגאַני־זירען קאַמיטעטען פון גענענזייטיגער הילף.

יודישע שולען זענען אין 1926 י. גע־ווען אין אוקראַינא 456, אויף 30 פּראָצ. מעהר, ווי אין 1924/5 י. אין די יודי־שע שולען פון אוקראַינא לערנען זיך 75,000 קינדער. וואָס עס מאַכט אויס 46 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָהל יודישע קינדער פון שול-עלטער.

אין גרויס-רוסלאַנד זענען אין 1925/24 געווען 96 יודישע שולען מיט 13 טוי־זענד קינדער.

אין ווייס-רוסלאַנד – 147 יודישע ער־ציהונגס אַנשטאַלטען מיט 25 טויזענד קינדער, וואָס בעטרעפט 50 פּראָצ. פון דער אַלגעמיינער צאָהל יודישע שול־קינדער. יודישע קלובען, אָוועגד-שולען פאַר דערוואַקסענע, פּאָליטישע שולען זענען אין אוקראַינע פערהאַן לערך 600 אין גרויס-רוסלאַנד – 168, אין ווייס־רוסלאַנד – 56.

אויסער דעם זענען פערהאַן 8 יודישע פּעדאַגאָגישע טעכניקומס אַ יודישע אָב־טיילונג ביים פּעדאַגאָגישען אינסטיטוט אין אָדעס, אַ יודישע ביים פּעדאַגאָ־גישען פאַקולטעט פון מאָסקווער אוני־ווערזיטעט, אַ יודישער פּעדאַגאָגישער פאַקולטעט ביים מינסקער אוניווערזי־טעט, אַרבייטער-פאַקולטעטען אין מינסק, אָדעס, לענינגראַד. 21 פּראָצ. טעכנישע שולען אין אוקראַינע, 10 שולען פאַר דער אַרבייטער יוגענד א.א.וו.

טשעמערינסקי דערצעהלט דערביי, אַז „אויף דער יודישער גאַס האָבען אויפגעלעבט פערשידענע קלעריקאַלע, נאַציאָנאַליסטישע און בעל-הבתּישע עלע־מענטען, וועלכע פיהרען אַ קאַמף געגען דער יודישער ראַטען-שול. עס גרינדען זיך אומלעגאַלע חדרים און ישיבות. צו דער העכערער מאַכט ווערען אָבגע־שיקט פּעטיציעס וועגען לעגאַליזירען די חדרים און העברעאישע שולען, וועגען איינפיהרען די העברעאישע שפּראַך אין די ראַטען-שולען א ד.גל.“ ווייטער האָט זיך טשעמערינסקי בעקלאָגט דע־רויף „וואָס אין לאַגער פון די קלערי־קאַלען בעמערקט זיך אַ גרויסע אויפ־לעבונג. בעזונדערע שוהלען פעראיי־ניגען זיך אין קהלות, עס בעמערקען זיך שוין אויך פערבינדונגען צווישען די קהלות“.

דעם 1-טען נאָוועמבער 1926 זענען אין אוקראַינע געווען 1003 קהלות מיט 137,037 מיטגלידער. אין קאַמף פון די קהלות פאַר דער השפּעה איבער די מאַסען פערנעמען דעם וויכטיגען אָרט די מאָסקווער און לענינגראַדער יודישע קהלות.

WYSTRZEGAĆ SIĘ PODRABIAŃ
ZNAK TOWAROWY
ANUSOL
GOEDECKE & Co.
WYPRÓBOWANY i WYGODNY SPROWADZAJĄCY ULGĘ w CIERPIENIACH
LECZNICZY ŚRODEK PRZECIWKO
HEMOROIDOM
CZOPKI
ANUSOL
PRAWDZIWY TYLKO w PUDEŁKACH z PLOMBĄ
DO NABYCIA we WSZYSTKICH APTEKACH i SKŁADACH APTECZNYCH.
JENERALNI PRZEDSTAWICIELE NA RZECZPOSPOLITĄ POLSKĄ
DOM HANDLOWY
ED. KOCH i W. BORMANN
WARSZAWA
UL. BODUENA №1.

Dr. med. H. LUBICZ
צענעלניאַנא 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מע־נער-שוואַכע קראַנקהייטען. 889
הײלונג מיט קווארץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד

Dr. L. Szyfman
האָט זיך איבערצויגען
אויף זשעלאַנא 3,
פּראָנט. 1. שטאָק. טעל. 6-72.
עמפּפאַנג-שעה׳ן פון 7—9 אָוו.

עס קלינגט שוין אין גאַנץ לאדז,
אַז אַלע אַרט ביטעס. פּאַדאַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס און אַלע גערוכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אַמבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט און ביורא
„פּאַלאַניא“ אַלעיא 1 מאַי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שווייצער איבערזעצונגען: האַנדעלס- און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פּראָ־טעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט אייגענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקא 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאַטשנינצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.ט.

Dr. med. J. Szmerłowski
פרויען-קראַנקהה. און אַקושעריע
נעמט אָן פון 3 ביז 5.
פּיעטריקאָווער 17,
טעלעפאָן 7-13.

פּאַדערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פערזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער און אַ גרויסער אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, מאַטראַקעס, קינדער-וועגעלעך, שטולקעס און געבעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פּרייזען!
לאדז, פּילאַצנאַ 24.

„נייער פאָלקסבלאַט“

מ׳שלאָגט...

אַ פאַר־שפּילונג פון „דוואַ גראָשע“

אין וואַרשא איז דאָ אַ יודישער קונסט־טעאַטער מיט׳ן נאָמען „וויקט“.

דער דאָזיגער נאָמען איז אַ פּאַטאַלער ווייל פאַר די פּאָר חדשים. וואָס ער עקזיסטירט, וויגט זיך דער „וויקט“ צווישען לעבען און טויט, און ער איז שוין מעהר אויף יענער זייט, ווי אויף דער זייט...

אַ סימן — ער האָט זיך שוין געקלאַפּט אין די טירען פון אונזער צענטראַלען מתים־שטיבעל — אין די טירען פון דער וואַרשאַ׳ווער גמינע, וואָס איז אַ האָר נישט בעסער פון דער לאָדזער, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען לעבענס פראַגען, וועלכע עס שטעהען מחוץ׳ן גבול פון ריטועלער יודישקייט.

קורץ — אַז־אָך־און־וועה, אַז מען דאַרף שוין אָנקומען צום יושר און רחמנות פון אונזער געזעלשאַפטליכקייט וואָס איהר גאַנצער טעמפּעראַמענט גיסט זיך אויס אין דעם קלימפּערען פון דעם פאָרויך־גלעקעל און אין דעם וואַסער פון פוסטע דרשות.

אַזוי־ווי אָבער דאָס טעאַטער עקזיסטירט יאָ דערווייל, און עס עקזיסטירען אויך אַזעלכע מענשען אַמאַטאָרען, וואָס גליטשען זיך אַראָפּ על קידוש השם אין דעם גרוב, וואו עס ליגט דער אויבענדערמאָנטער „וויקט“ (קאַמינסקי׳ס טעאַטער אויף אבאָזשנע גאַס.) פערדריסט עס דער „דוואַ־גראָשע“, וועלכע עקזיסטירט נאָך, לײַדער, אויך...

זי, די צייטונג פילט זיך נישט. און מסר׳ט, אַז דאָס יודישע פּובליקום, אַרויסגעהענדיג פון יודישען טעאַטער מאָסקעווייז, (רבונו של עולם הלואי וואָלט עס אמת געווען!) פערפלייצט די גאַנצע אַבאָזשנע גאַס. און די קריסטליכע דורכגעהער ווערען דורכ׳ן יודישען עולם בעפאַלען און געשלאָגען...

כדי צו דערווייזען, אַז דאָס איז אמת, פאָדערט די צייטונג, עס זאָל דאָרט אַוועקגעשטעלט־ווערען אַ ספּעציעלע פּאָליציי־וואַך, און, ממילא, איז שוין דער־מיט די זאַך דערוויזען.

ווען מיר לייענען די דאָזיגע שורות וואונדערן מיר זיך אָפּ׳ן „גלייכגע־וויכט“, וואָס די השגחה של מעלה פיהרט אַדורך: אין רומעניען שלאָגט מען די יודען, און ביי אונז, אין מיטען דער הויפּט־שטאָדט זענען די יודען די שלעגער, אָט אָ די יודען, וואָס געהען „צעהנדליגווייז“ אַריין אין דעם יודישען טעאַטער, און פרובירען און מעהרען זיך דאָרט אַזוי אינטענסיוו און פלינק, אַז אַרויסגעהענדיג געהען זיי שוין פון דאָרט אַרויס נאָך די פאָרשטעלונגען פון — לאָמיר זאָגען, „לא תחמוד“ — מאַסען־ווייז, און זיי זענען פון דעם שפּילען אַזוי בעגייסטערט, אַז זיי שלאָגען די קריסטליכע דורכגעהער...

אָט דאָס הייסט — פאַנטאַזיע פון פער־לויפען דעם וועג!

און ביי דעם אַלעם זענען מיר דאָך זיכער, אַז דעם קלאַפּ אין קאָפּ, וואָס האָט גורם געווען די שוואכזיניגקייט פון די „דוואַ גראָשע“ - מענשען האָבען די העגר, פון די יודישע טעאַטער־בעזוכער נישט געגעבען!

מן

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24

צוריקגעקעהרט.

אינערליכע־ און קינדער־קראַנקהייטען.

נעמט אָ, פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

Dr. med. M. GLAZER

ul. ZIELONA Nr. 6

טעלעפאָן 45-49

הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען.

אָן נעמט פון 8—9.30, 12—2 און 7—8 אָוו.

דער קאַמף אין אַמעריקא.

צוליב וואָס קומט ער פאָר.

דער שטילער אָקעאַן, דער גרויסער וואַסער־ריז, וואָס ציהט זיך צווישען די מזרח־ברעגעס פון אַזיען און מערב־ברעגעס פון אַמעריקא, ווערט אומ־רוהיג.

מיר הערען אין די לעצטע טעג ידיעות, אַז אין ניקאַראַגואַ קומען פאָר קאַמפען. אין די דאָזיגע קאַמפען זענען אויך אַריינגעמישט די פעראייניגטע שטאַטען פון צפון־אַמעריקא און מעק־סיקא און עס דראָהט טאַקי צוליב דעם דער אויסברוך פון אַ מלחמה צווישען די צוויי מלוכות.

ניקאַראַגואַ איז לויט דער בעפעל־קערונגס־צאָהל נישט גרעסער ווי דאָס אַמאָליגע מאָנטענעגראָ און דאָך דראָהט צוליב דער קליינער מלוכה׳לע מיט אַ מלחמה־פערוויקלונג פון ערשט קלאַסי־גער וועלט־בעדייטונג.

ניקאַראַגואַ איז איינע פון די 5 קליי־נע מלוכה׳לעך, וואָס ליגען אויף דעם שמאָלען ערד־שטרייפען צווישען די צוויי גרויסע וועלט־טיילען צפון און דרום־אַמעריקא, די מלוכה׳לעך זענען ניקאַראַגואַ, גוואַטעמאַלאַ, האָנדוראַס, קאַסטעריקא און פּאַנאַמאַ. ביי דער לעצטער מלוכה׳לע איז דער ערד־שטרייפעל פערהעלטניסמעסיג שוין אַזוי שמאָל, אַז מען האָט דאָרט געקאָנט דורכפיהרען דעם בעריהמטען פּאַנאַמאַ־קאַנאַל, וואָס פערביגדעט דעם אַטלאַנ־טישען מיט דעם שטילען אָקעאַן און האָט דערפאַר אַ ערשט־קלאַסיגע סטראַ־טעגישע און האַנדעל־בעדייטונג. אין זייער צפון־זייט גרענעצען די מלוכה׳־לעך מיט מעקסיקא. פון צפון־אַמעריקא קאָנען אַהער צוקומען בלויז אויף דעם וועג דורכ׳ן ים.

לפנים זענען די 5 מלוכה׳לעך אומ־אָפּהענגיג, אין אמת׳ן שטעהען זיי אונ־טער דעם שטאַרקען איינפלוס פון די פעראייניגטע שטאַטען, וועלכע ווילען זיך מיט דעם אופן זיכערען זייער מאַכט ביים פּאַנאַמאַ־קאַנאַל. ניקאַראַגואַ האָט נאָך אַ בעזונדערע בעדייטונג צוליב דעם ניקאַראַגוואַ־זעע, וואו מען פּלאַנט שוין זינט יאָהרען דורכצופיהרען אַ עהנליכען קאַנאַל (ווי אין פּאַנאַמאַ) צווי־שען דעם אַטלאַנטישען און שטילען אָקעאַן. דער דאָזיגער פּלאַן איז שוין פון לאַנג אַרויס פון דער גרעניץ פון דער פאַנטאַזיע און מען הויבט זיך אָן מיט איהם רעאַל רעכענען.

אין ניקאַראַגואַ פיהרט זיך זינט אַ לענגערער צייט צווישען די ליבעראַלע און די קלעריקאַלען אַ קאַמף וועגען דער שטעלע פון מלוכה פּרעזידענט. מיט וואָכען צוריק האָט דער פּאַרלאַמענט, וועלכער בעשטעהט פון 24 מיטגלידער געוועהלט אַלס מלוכה־פּרעזידענט דיאַץ, אַ קלעריקאַל און איבערגעגעבענער פריינד פון די פעראייניגטע שטאַטען. די ליבעראַלען האָבען אַרויסגעשטעלט דעמאָלט אַלס זייער קאַנדידאַט דעם ד״ר סאַקאַזאַ, וועלכער איז אָבער דורכ־געפאַלען. די ליבעראַלען האָבען דעם נייעם פּרעזידענט נישט אָנערקענט, ווייל זיי האָבען געטענה׳ט, אַז די קליינע פּאַרלאַמענט־מערהייט איז איבערגעקויפט געוואָרען פון די פעראייניגטע שטאַטען.

עס האָט גיך אָנגעהויבען אין קליי־נעם מלוכה׳לע אַ בירגער־קריג, וואו מעק־סיקא האָט זיך געשטעלט אויף דער זייט פון דורכגעפאַלענעם פּרעזידענטס־קאַנדי־דאַט ד״ר סאַקאַזאַ און די פעראייניגטע שטאַטען אויף דער זייט פון דיאַץ.

אין די לעצטע טעג האָט אַמעריקא געמאַכט אַ שריט ווייטער, די פעראיי־ניגטע שטאַטען האָבען אַרויסגעשיקט אַ מיליטער־עקספּעדיציע אונטער געג. לאַ־טינער, כדי „צו זיכערען דאָס לעבען און אייגענטום“ פון די אַמעריקאַנער בירגער אין ניקאַראַגואַ, אין אמת׳ן אָבער האָט מען עס בעטראַכט אַלס אַ בעוואָפענטען אַרויסטריט פון אַמעריקאַ פאַר איהר איבערגעגעבענעם פריינד דיאַץ, זיין נצחון וואָלט דאַן בעדייט אַ פּאָל־שטענדיג אָפּהענגיג ווערען פון ניקאַ־ראַגואַ פון די פעראייניגטע שטאַטען.

אין מעקסיקאַ הערשט דעריבער גרויס אויפרעגונג און די אַלגעמיינע שטימונג איז, אַז אַמעריקאַ שטרעבט צו פּראָוואָצירען אַ מלחמה אין מיטעל־אַמעריקאַ און עס דאַן גאַנץ ברענגען אונטער איהר אויסשליסליכען איינפלוס.

עס איז צו רעכענען, אַז מאָמענטאַל איז די מלחמה־געפאַהר נאָך נישט פאַר־האַן. פון דער אַנדערער זייט איז עס אָבער זיכער, אַז עס זאַמעלט זיך אויך אין מיטעל־אַמעריקאַ אָן אַ היבש ביסעל צינד־שטאָף פאַר דער קומענדיגער מלחמה אין יאָהרען אַרום.

אַז אין אַמעריקאַ זיצט מען נישט מיט קיין פערלעגטע הענד, בעווייזט אויך דער פאַקט, וואָס מען האָט דאָרט ערשט לעצטענס בעשטימט נייע מיליאַ־נען אויף קריגס־שיפען.

אַמעריקאַ גרייט זיך צום מאָמענט, וועלכער וועט ענטשיידען, ווער עס וועט בלייבען דער הויפּט־הערשער איבער דעם גרעסטען ים אויף דער וועלט, איבער דעם שטילען אָקעאַן.

ס.

אויסשטעלונג צום 300־יעהריגען יובילעי פון ערשטען העברע־אישען בוך אין אַמסטערדאַם.

אַמסטערדאַם. (י.ט.א.) צום 300־יעהריגען יובילעי פון ערשטען געדרוק־טען העבראַאישען בוך, וואָס איז גע־וואָרען אַרויסגעגעבען דורך דעם בע־קאַנטען מנשה בן ישראל איז דורך דער יודישער פּאָרטוגעזישער קהלה אין אַמס־טערדאַם איינגעאָרדנעט געוואָרען אַ אויסשטעלונג פון גראַווירען מאַנוסקריפּ־טען און זעלטענע ספרים, וועלכע גיבען אַ קלאָר בילד איבער דעם יודישען קול־טורעלען לעבען אין דער צייט פון מנשה בן ישראל.

צווישען אַנדערע געפינט זיך אויף דער אויסשטעלונג אַ פּאָרטרעט פון מנשה בן ישראל, ווען ער איז אַלט געווען 36 יאָהר, געמאָלט דורך דעם בעריהמ־טען מאָלער רעמבראַנדט.

אַ יודישער אוניווערזיטעט אין פילאַדעלפיא.

פילאַדעלפיא, (י.ט.א.) דאָ האָט זיך אין עפענען אַ יודישער אוניווערזי־טעט מיט יודיש אַלס לעהר־שפּראַך. דער בעשלוס צו עפענען אַזאַ אוניווערזיטעט איז אָנגענומען געוואָרען אויף אַ קאָנ־פערענץ פון פערשידענע יודישע געזעל־שאַפטען אין פילאַדעלפיאַ.

אַלס אָנהויב פון דעם יודישען אוני־ווערזיטעט וועלען דערווייל פאָרקומען לעקציעס וועגען עקאָנאָמיע; סאָציאָ־לאָגיע און יודישע געשיכטע.

יודען מוזען קויפען אַנטיסעמי־טישע צייטונגען.

יאַסי. (יט״). די היגע אַנטיסעמיטען האָבען זייט אַ לענגערע צייט אָנגעהוי־בען קומען צום באַהנהויף ביים דורכ־גאַנג פון די צוגען און צווינגען אונטער דראָהונגען די דורכרייזענדע יודען צו קויפען די היגע אַנטיסעמיטישע צייטונ־גען „ארמא“ (וואָפען), וואָס צייכענט זיך אויס מיט איהרע ווילדע בלבולים און פּאָגראָם העצערייען געגען יודען.

די יודען אין יאַפּאַן.

זייער לעבען און בעציהונגען מיט די יאַפּאַנער.

ביז דער וועלט מלחמה זענען געווען צושטרייט קליינע יודישע ישובים אין די גרעסטע צענטרען פון די יאַפּאַנישע אינזלען. ס׳האָט אָבער נישט עקזיסטירט קיין פערבינדונג צווישען זיי. דאָס זע־נען געווען יודען־קאָנצעסאָרס, ס׳רוב פערשטייער פון פערשידענע פירמעס אין רוסלאַנד.

חוץ די דאָזיגע יודען זענען אויך געווען יודישע אויסוואַנדערער פון ענג־לאַנד (ווי למשל סער סאַמועל מאַרקוס. אַנ׳אָנגעזעהענער ענגלישער קאָמערסאַנט וואָס איז אין יאָהר 1853 געווען דער שעף פון אַ גרויסער שיף־בויערישער פירמע אין יאָקאָהאָמאַ), פראַנקרייך און דייטשלאַנד. אין די שטעדט: טאָקיאָ, יאָקאָהאָמאַ, אָסאַקאַ, נאַגאַסאַקי און אַז. וו. די יודען פלעגען זיך טרעפען אין שול נאָר ראש השנה און יום־כפור. פיל פון זיי האָבען מערגומען פּאָסטענס פון דיפּלאָמאַטען אין פערשידענע לענדער און האָבען זיך אַסימילירט מיט דער אָרטיגער בעפעלקערונג.

נאָך דער וועלט־מלחמה איז אָריינגע־קומען קיין יאַפּאַן אַ נייער שטראָם פון רוסישע יודען־עמיגראַנטען און פליטים אַנשטאָט דעם יודישען ישוב אין דער שטאָט נאַגאַסאַקי, וואָס איז חרוב גע־וואָרען פון אַנ׳ערד־ציטערניש, האָבען אָנגעהויבען צו שפּראָצען און ענטוויק־לען זיך נייע יודישע ישובים אין די שטעדט יאָקאָהאָמאַ, קאָבע, טאָקיאָ, כאַקאָדאַטע, דיירען, פּאָרט־אַרטור און אַנדערע.

חוץ די אַלע דערמאָנטע יודען זענען איינגעוואַנדערט קיין יאַפּאַן יודען פון אַמעריקאַ, אויסטראַליע, אינדיען און אַנדערע.

אין דער שטאָדט נאַגאַסאַקי (אויפ׳ן אינזעל קיוסאָו) זענען שוין יודען גע־ווען מיט 40־30 יאָהר צוריק מערסטענ־טייל האָבען די יודען געשטאַמט פון רוסלאַנד, רומעניען און דייטשלאַנד. נאַטוראַליזירט זענען זיי נישט געווען און מ׳האָט זיי גערעכענט פאַר פרעמ־דע. פונדעסטוועגען, האָבען זיי גענאָסען פולע גלייכבערעכטיגונג. מיט דער צייט האָבען זיך בעוויזען שפּורען פון אַסי־מילאַציע: יודען האָבען חתונה געהאַט מיט יאַפּאַנישע פרויען, גערעדט יאַפּאַ־ניש און בכלל זיך אויסגעמישט מיט דער יאַפּאַנישער געזעלשאַפט. די סינאַגאָגע אין נאַגאַסאַקי איז געגרינדעט געוואָרען אין 1894 טען יאָהר דורך אַ דייטשישען יודען גאָלדענבערג, וואָס איז געווען אַ חשוב׳ער בירגער אין שטאָט און געהאַט אַ יאַפּאַנישע פרוי. (לויט אַנ׳אַנדער ווער־סיע איז די שול אין נאַגאַסאַקי געבויט געוואָרען אין 1895־טען יאָהר אויף די מיטלען פון רוסישען יודען ס. א. גינזבורג).

אין 1905־טען יאָהר האָבען געלעבט אין נאַגאַסאַקי 30 יודישע משפחות. אין דער קהלה זענען אויך געווען אייניגע גרים פון יאַפּאַנער און אייראָפּעער.

אין 1901 איז ענטשטאַנען אַ יודישע פילאַנטראָפּישע געזעלשאַפט און אין 1902 — אַנ׳אָפּטיילונג פון דער ענגליש־יודישער אַסאָסאַציע.

אין 1919 טען יאָהרען זענען אַהער געקומען פיל אָנגעלאָפענע פון רוסלאַנד און דער יודישער ישוב אין נאַגאַסאַקי האָט דערגרייכט די צאָהל פון 150 משפחות (אין 1905 — אַנ׳ערך 100 נפשות צווישען אַ בעפעלקערונג פון 107,000 איינוואוינער) ע״פ רוב זענען עס גע־ווען שוסטער, שניידער און אַנדערע בעלי־מלאכות די לעצטע האָבען גוט פער־דינט מחמת זיי זענען געווען די איינ־ציגע וואָס האָבען גענייט אייראָפּעאישע קליידער. די קהלה האָט זיך איינגעאָר־דענט מיט אַ בית־הקברות, חברא קדישא ביקור חולים, רב, שוחט, חזן, צדקה־איינריכטונגען און ד. גל. זי איז גע־שטאַנען אין קאָנטאַקט מיט די יודען אין שאַנכאַי, האָנג־קאָנג, כינע, יאָקאָהאָמאַ, קאָבע און אַנד. די ענגליש־יודישע אַסאָציאַציע, וואָס האָט דאָ עגזיסטירט, האָט זיך בעמיט צו הויבען די קולטו־רעלע מדרגה פון די אָרומיגע כינעזישע יודען, וואָס זענען ווייט פון בילדונג בכלל און יודישקייט בפרט. מיט דער אָרטיגער יאַפּאַנישער בעפעלקערונג פון דער שטאָט האָבען יודען געלעבט בשלום דער ניכטערער און קאַלטער יאַפּאַנער ווייס נישט פון קיין רעליגיעזען האַס, פון ראַסען שנאה. ער בעציהט זיך צו אַ יודישער שול מיט דעם זעלבען יראת הכבוד ווי צו יאַפּאַנישען טעמפּעל. ספּעציאַליסטען האָבען, זאָגאַר, געפונען אַ געוויסע עהנליכקייט צווישען דעם יאַ־פּאַנישען ריטואַל און דעם יודישען דת. איינינגע פאָרשער זעהן דעריבער אין די יאַפּאַנער רעשטען פון די פערלוירען געגאַנגענע עשרת־השבטים... אויך די יאַ־פּאַנישע מסורה רעדט דערפון, אַז זיי־ער פּאָלק שטאַמט פון ווייטען מערב־אַזיען.

ענדע 1917־טען יאָהר האָט די גע־זעלשאַפט „האיאַס“ בעגרינדעט אין יאָ־קאָהאָמאַ אַ יודישען עמיגראַנטען הויז פאַר צענדליגער טויזענטער עמיגראַנ־טען, וואָס פלעגען דורכפאָהרען דער שטאָדט. ביים עמיגראַנטען־הויז איז איינגעאָרדנעט געוואָרען אַ שוהל, ביב־ליאָטעק, קאָנצערטען־זאַל, אַ כשר׳ע קיך און אַ גאַסט־הויז.

אין יאָהר 1920, ווען עס האָבען זיך געעפענט די טויערן פון די לענדער און „האיאַס“ האָט איבערגעטראָגען זיין טעטיקייט אין אַנדערע צענטרען אין אייראָפּאַ, האָט די יודישע קהלה אין יאָקאָהאָמאַ איבערגענומען דעם עמיגראַנטען־הויז.

בעת דער ערד־ציטערניש אין יאַפּאַן איז חרוב געוואָרען דער דאָזיגער קבוץ און צווישען די אומגעקומענע זענען אָפיציעל פערעגיסטרירט געוואָרען 11 יודישע עמיגראַנטען, אין דער אמת׳ן, אָבער, זענען גע׳הרג׳עט געוואָרען פיל מעהר.

נאָך דעם חורבן האָבען די איבער־געבליבענע אַריבערגעקליבען זיך אין קאָבע, ציירען, פּאָרט־אַרטור און אַנד., וואו די דאָזיגע יודען פערנעמען זיך מיט עקספּאָרט, אימפּאָרט, אַכסניה׳ס, רעסטאָראַנען.

דער פּאָרט קאָבע איז ביים היינטי־גען טאָג אַ וויכטיגער צענטער פאַר עמיגראַציע קיין אַמעריקאַ, אויסטראַליע, אַפריקאַ וכדומה. אין 1925 טען יאָהר זענען אַדורך דעם האַפען 800 יודישע עמיגראַנטען פון רוסלאַנד און סיביר.

בסך־הכל געפינען זיך היינט אין יאַ־פּאַן 500 יודישע משפחות־עמיגראַנטען. קיין יאַפּאַן קען איינוואַנדערען יעדער איינער, וואָס פערמאָגט 700 דאָלאַר כאָטש די רעגירונג קוקט מיט חשד אויף יעדען נייעם עמיגראַנט און שפירט איהם נאָך מיט 10 אויגען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נייער אויפבויאונג פון דער שטאָדט יאָקאָהאָ־מאַ הויבען אָן די יודען זיך צוריקצו־קערען אין דער צעשטערטער שטאָדט. צענדליגער יודישע משפחות האָבען זיך אויך בעזעצט אין טאָקיאָ.

בכלל קען מען לעצטענס פערצייכע־נען דאָס שטייגען פון יודישען ישוב אין די יאַפּאַנישע שטעט.

ם. גלאַם.

נײַער פֿאָלקסבלאַט
11. יאַנואַר 1927.

דאָס לאָדזער לעבען

נײַער פֿאָלקסבלאַט
11. יאַנואַר 1927.

11
דינסטאָג
ח
שבט תרפ"ז

יאַנואַר
זון-אויפגאַנג 7.17
זון-אונטערגאַנג 3,30
לענג פון טאָג. 9

פון מאָס-אַמט.

(§) דער נאַטשעלניק פון מאָס-אַמט ה' גיעלבאַרד איז פאָריגע וואָך געפאָהרען קיין וואַרשאַ, וואו ער פערטרעט דעם נאַטשעלניק פון וואַרשאָווער קרייז-מאָס-אַמט, וועלכער האָט פערלאָזען זיין אַמט.

אויפ'ן אָרט פון ה' גיעלבאַרד איז אין היגען מאָס-אַמט בעשטימט געוואָרען דער אינספּעקטאָר דאַגושעווסקי.

* * *

(§) ווי עס אונז מודיע דער מאָס-אַמט אין לאָדז, מוזען אַלע מאָסען און געוויכטען, וועלכע זענען פאַר 3 יאָהר געסטעמפּעלט געוואָרען, נאָכאַמאָל געשיקט ווערען אין לאָדזער מאָס-אַמט זיי צו לעגאַליזירען.

דער טערמין פון לעגאַליזירען אויפּניי אַלע מאָס-מכשירים האָט זיך געענדיגט דעם 1. יאַנואַר.

אין דער נאָהענטסטער צייט וועלען צו דעם צוועק אַרויסגעשיקט ווערען קאָנטראָלערען אין די געוועלבער, וועלכע וועלען אין פאַלען פון עובר-זיין אויף די אויבענדערמאָהנטע פעראָרדנונג, צוזאַמענשטעלען פּראָטאָקאָלען און קאָנפיסקירען די גע'פסל'טע מאָסען און געוויכטער.

פּאַטענטען.

(§) דער נאַטשעלניק פון לאָדזער פינאַנץ-קאַמער ה' טאָוואַרניצקי מאַכט אויפמערקזאַם דערויף, אַז די פּראָטאָקאָלען וועלען צוזאַמענגעשטעלט ווערען ווייטער, און אַז עס וועלען נאָר בעריקזיכטיגט ווערען די אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען שוין איינגעצאָהלט אויף האַנדעלס-פּאַטענטען און האָבען דערויף אַ פּראָוויזאָרישע קוויטונג.

זיי לערנען זיך
און מיר ליידען.

(–) די טעלעפאָן-געזעלשאַפט האָט איצט אָנגענומען 30 מיידלעך, כדי זיי זאָלען זיך אויסלערנען די מלאכה און ווערען טעלעפאָניסטקעס.

דאָס האָבען שוין דערפילט די אַבאָנענטען, וועלכע דאַרפען וואַרטען אַ לענגערע צייט אויף אַ פערבינדונג און ווערען גאַנץ אָפט פאַלש פערבונדען.

אַ פינגער אין די טריבען-רעדער

(–) אויף וואָדנע 23 האָט זיך אין דער פאַבריק, דער אַרבייטער פראַנצישעק בורושאַ, אַריינגעכאַפּט אַ פינגער אין די מאַשין-טריבען. פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָבגעפיהרט אין שפּיטאָל.

ביי די דעטאַליסטען.

(–) אויף דער לעצטער פערוואַלטונגס-זיצונג פון דעטאַליסטען-פעראיין (פּיעטריקאָווער 31) איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען עפענען אַ קרעדיט-אינסטיטוציע פאַר די לאָדזער דעטאַליסטען.

ס'איז בעשלאָסען-געוואָרען אַרויסצולאָזען אַקציעס, כדי צו שאַפען די בענק און בעמיהען זיך, צו בעקומען פאַר דער באַנק קרעדיטען פון אויסלאַנד.

אַ שרפה.

אין דער וואוינונג פון ד"ר קרעטשי זאַוואַדזקע האָט זיך אָנגעצינדען דער קריסטבוים, צוליב וואָס ס'איז ענטשטאַנען אַ שרפה אין דער גאַנצער שטוב. ס'איז באַלד אונטערגענומען-געוואָרען אַנ'ענערגישע רעטונגס-אַקציע. דער שאָדען איז 'גרויס.

רעגיסטרירעז פאַר'מלחמה'דיגע וועקסלען.

אויף איינע פון די קאָנפערענצען אין מיניסטעריום וועלכע זענען געווען געווידמעט דער פראַגע פון פערלענגערען דעם מאָראַטאָריום אויף פאַר'מלחמהדיגע וועקסלען, האָבען די פאָרשטעהער פון די לאָדזער סוחרים אַרויסגערוקט די פראַגע וועגען רעגיסטרירען אַלע פאַר'מלחמה'דיגע וועקסלען.

דער פינאַנץ מיניסטער טשעכאָוויטש האָט געבעטען איהם צוצושטעלען וועגען דעם אַ מעמאָריאַל און צוגעזאָגט דעם ענין צו ערלעדיגען.

די לאָדזער סוחרים האָבען דעם דאָזיגען מעמאָריאַל צוגעשטעלט און ס'איז מענליך, אַז די רעגיסטראַציע פון די פאַר'מלחמה'דיגע וועקסלען וועט זיך אָנהויבען דעם 1 מאַי 1927.

קאַסיר פון צאָל-אַמט צוגענומען 2000 דאָלאַר און ענטלאָפען

מ'האָט איהם אָבער געכאַפּט ביי דער גרעניץ און אַרעסטירט.

(–) אין דעם צאָל-אַמט אין לאַגעוניק האָט געאַרבייט אַלס קאַסיר אַ געוויסער פלאָרעאַן דימאָרטשיק, וועלכער האָט שטענדיג אויסגעפיהרט זיינע פונקציעס גוט.

פּלוצלינג איז דימאָרטשיק מיט אייניגע טעג צוריק פערשוואונדען געוואָרען און ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער האָט מיט זיך מיטגענומען 2,000 מחמת ס'איז געווען אַ פערדאַכט, אַז דימאָרטשיק איז אַנטלאָפען קיין דייטשלאַנד, האָט די פּאָליציי תיכף וועגען דעם צו וויסען-געטון דער גרעניץ-וואַך צו היטען די גרעניץ.

דימאָרטשיק איז טאַקע נאָכטען פערהאַלטען געוואָרען אויף דער גרעניץ דורך דער דייטשער מאַכט און ביי איהם זענען די 2,000 דאָלאַר קאָנפיסקירט געוואָרען.

דער פערהאַלטענער זיצט איצט אין בויטען.

די פּוילישע מאַכט אינטערווענירט וועגען צוריקבעקומען די 2000 דאָלאַר.

די וואַרטאַ האָט פערפּלייצט

300 מאָרגעס ערד און עטליכע דערפער אונטער'ן וואַסער.

(ב) צוליב די לעצטע שטאַרקע רעגענס און נאַסע שנייען האָט אויפגעגאָסען די וואַרטאַ נאָהענט פון לאַסק, געבען דאָרף זאַפּאָליצע און פערגאָסען 300 מאָרגעס ערד.

די דערפער: זאַמאָסטע, אָקאָפּי, יעזיאָרקאָ און פּעטראָקאַניאַ זענען איינגעצען פערגאָסען געוואָרען. די איינוואוינער, בפרט די אָרימע פּויערים האָבען געליטען גרויסע שאָדענס.

דער לאַסקער וואָיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט איז באַלד אָנגעקומען אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש און תיכף אַרויסגעגעבען די נעהטיגע פעראָרדנונג, וועגען פּצרה טאָן די געגענד פון ווייטערדיגע פערפּלייצונגען.

אַ קאָמיסיע, וועלכע האָט אויסגעפאָרשט די סיבות פון דער פערפּלייצונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז די זייטען בערג לאַנג ביים טייך וואַרטאַ מוזן מען אויסגלייכען, אַזוי, אַז ס'זאָל זיין איין הויך.

דער לאַסקער קרייז-סיימיק טרעט דעריבער שוין צו אַדורכצופיהרען די אַרבייט און דערווייל ווערט געפיהרט די רעטונגס-אַקציע.

ביי די אַרבייטען וועלען בעשעפטיגט זיין עטליכע הונדערט אַרבייטסלאָזע.

-- –

פויערים גיסען וואַסער אין מילך,

איצט צאָהלען זיי געלד-שטראָף.

(§) נעכטען האָט דאָס געריכט פאַר קאַמף געגען ליכווע בעטראַכט אַ פּראָצעס געגען 9 פויערן, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען פאַר צוגיסען וואַסער אין מילך.

נאָכ'ן אויסהערען אַ רייה עדות, וועלכע האָבען בעשטעטיגט די שולד פון די אָנגעקלאָגטע האָט דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַן'אורטייל, לויט וועלכען דער פויער אָדאַם גאַס פון דאָרף גראַדזיסקאַ, גמינע וויטקוטנע ווערט בעשטראָפט צו בעצאָהלען 254 זל.; אַמאַליאַ פּראַנעמאַן פון גרני-וויאַטשין, גמינע נאָוואָסאָלנאַ – 263 זל. הערמאַן קירש פון יאַביטשקי – 127 זל.; פּראַנצישקאַ פּאַראַט, פון גראַדזיסקאַ – 127 זל. קאַראָל נאָוואָק פון מאַקוליקי – 182 זל.; פראַנצישעק גאַס, פון גראַדזיסקאַ – 216 זל. אַדאָלף גלעזמאַן (מאָדניאַנטשין) – 237 זל.; עמאַ רעי פון קאָנסטאַנטין– 200 זל.

לאָדזער מעשה'לעך.

די פרוי איז אין קליניק און דער מאַן איז נישטאָ...

אין באַלוט רעדט מען איצט וועגען פאָלגענדער מעשה:

זייט לאַנגע יאָהרען וואוינט אויף מלינאַרסקאַ 8 דאָס פּאָרפאָלק גנאַט.

האָט גאָט געהאָלפען און פרוי גנאַט האָט מיט מזל געבוירען אין דער קליניק אויף טאַרגאָווע גאַס אַ יונגעל.

די ערשטע טעג וואָס פרוי גנאַט איז געלעגען אין קליניק, איז צו איהר געקומען דער מאַן, געבראַכט עסען און–אַ טאָג פאַר'ן ברית האָט ער פּלוצלינג אויפגעהערט צו קומען.

די פרוי האָט אַהיימגעשיקט צום מאַן און איהם אַלץ נישט געטראָפען.

דער ברית האָט דעריבער געמוזט פאָרקומען אָהן דעם בעל-ברית'ס אָנוועזענהייט.

ווען פרוי ג. איז אַהיימגעגאַנגען האָט זי געטראָפען אַ ליידיגע שטוב: סיי די שטוב-זאַכען, סיי דער מאַן זענען ערגיץ וואו נעלם געוואָרען.

ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער מאַן האָט פערפּאַקט די זאַכען און אַוועק.

איהם האָט זיך, הייסט עס, נישט געגלוסט צו ערוואַרטען דאָס ווייב מיט'ן נייעם „מתנה'לע" און ער איז אַוועק.

פרוי גנאַט האָט זיך דערווייל געזעצט וואַרטען מיט'ן קינד אין די וויקלעך, אַז דער „פּאַפּאַ" זאָל קומען. (–)

אין די אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט-דיושורען.

(§) היינט, דינסטאָג, דיושורירען ביינאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), מ. באַרטאָשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), מ. ראָזענבלום (צעגעלניאַנאַ 12), יורשים גאָרפיין (ווסכאָדניאַ 54) און י. קאַפּראָווסקי (נאָוואָמיעיסקאַ 15).

אנפאל אין גאס.

(אס) דעם 7 יאַנואַר איז אַנ'אונבעקאַנטער רויבער בעפאַלען די פרוי סענדאָוויסקאַ פון ציגעל-גאַס 8, דערלאַנגט איהר מיט אַ שטיין אין קאָפּ און אַרויסגעכאַפּט איהר דעם האַנד-בייטעל, אין בייטעל האָט זיך געפונען סך-הכל 7 זלאָטיס, דעם גנבֿאַלער האָט מען נישט געכאַפּט.

א פארפאל
ביי א מצבה-קריצער.

(–) אויף פראַנציסקאַנער 30 אין דער מצבה-קריצעריי פון סאַד איז אַ שטיין פון עטליכע פוד אַרויפגעפאַלען אויף דעם אַרבייטער יודל נעריק און איהם שווער פערוואונדעט.

דער אַרבייטער איז אָבגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל.

זעלבסטמאָרד.

(–) דער אַרבייטער פון דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" לוציאַן כאָדאַקאָווסקי האָט אין זיין אייגענער וואוינונג אויף ניסקאַ 6 זיך אָנגעטרונקען מיט סם, מיט'ן צוועק צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָבגעפיהרט אין אַ שווערען צושטאַנד אין שפּיטאָל.

פון געריכט.

בעשטראָפט אַ אולאַנער.

(§) דאָס מיליטער-געריכט אין לאָדז האָט נעכטען בעטראַכט דעם פּראָצעס פון אולאַנער פון 12 פּולק אין גראָדנאָ אלעזר וויינשטיין, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין נישט געהאָרזאַם זיין דער העכערער מאַכט.

וויינשטיין איז פערמשפט געוואָרען אויף 3 חדשים טורמע.

די גרינדונג פון דער יודישער האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

נאָכ'ן גרינדען דעם קלוב נעמט יאַן קירשראָט גרינדען אַ האַנדווערקער-באַנק. — אינטעליגענטען שטראָמען אַריין אין קלוב.—אין יאָהר **1912** ווערט געגרינדעט די ערשטע יודישע האַנדווערקער-באַנק.—די ערשטע פערוואַלטונג פון באַנק. — די קראַנק פון יאַן קירשראָט שטערט איהם אין דער ווייטערדיגער אַרבייט. — די מלחמה רייסט איבער די טעטיגקייט פון דער באַנק.—די ווידער אויפלעבונג פון דער באַנק.—די הלוואה פון יק"א.—דעוואַלואירטע **250'000** מאַרק.—די באַנק האָט געזאָלט ליקווידירט ווערען צוליב אַ גרויסען דעפיציט.

(בעאַרבייט פון ספּעציעל-געזאַמעלטע מאַטעריאַלען צום 15-יעהריגען יובילײ).

נאָכדעם, ווי ס'איז שוין געשאַפען געוואָרען די צענטראַלע האַנדווערקער אינסטיטוציע, דער יודישער האַנדווערקער-קלוב, האָט מען זיך אָנגעהויבען צו פערטראַכטען וועגען שאַפען אַ עקאָנאָמישע זעלבסטהילף-אינסטיטוציע פאַר די האַנדווערקער. דער אונערמידליכער יאַן קירשראָט ז"ל האָט זיך מיט'ן גאַנצען ברען פון זיין נשמה גענומען פאַר דער אַרבייט. ער האָט לאַנג געזוכט מענשען, מיטהעלפער צו דער אַרבייט. ער איז געווען זעהר איבערקלייבעריש און פאַרזיכטיג ביים אויסוואָהל. די אַלטע אַסימילאַציע מיט איהר בעציהונג צו דער „מאַסע" פון אויבען אַראָפּ האָט נאָך דאַן געהערשט אויף דער יודישער גאַס. ער האָט נישט געוואָלט דערלאָזען, אַז דער דאָזיגער מאָן זאָל זיך אַריינרייסען און אָבשוואַכען די שוין דורכגעפיהרטע שטיק אָרגאַניזאַציע-אַרבייט?

אין יענער צייט האָבען די יודיש-אינטעליגענטע קרייזען שטאַרק שוין דערפיהלט דעם אַנטיסעמיטישען שטראָם, און אַרום דעם קלוב האָבען זיך אָנגעהויבען גרופּירען זעהר פיל פון דער דיפּלאָמירטער אינטעליגענץ, וועלכע האָט זיך נישט געקענט נעפינען אין פּוילישען טעכניקער-פעראיין. אַ גאַנצע רייה יחידים און גרופּען פון אינזשעניערען, דענטיסטען, פאַרמאַצעווטען האָבען זיך אָנגעהויבען צו פערשרייבען אַלס מיטגלידער פון קלוב. צווישען זיי האָט אָבער קירשראָט נישט געזוכט זיינע מיטאַרבייטער. די אַרבייט איז צוגעגאַנגען לאַנגזאַם. אַלע פאָרמעלע שוועריגקייטען זענען בעזייטיגט געוואָרען און ענדליך דעם 6-טען מערץ 1912 נאָך אַ יאָהר עקזיסטענץ פון'ם האַנדווערקער-קלוב, איז פאָרגעקומען די גרינדונגס-פערזאַמלונג פון דער ערשטער אין פּוילען יודישער האַנדווערקער באַנק. צו דער ערשטער פערזאַמלונג איז געקומען דער אינספּעקטאָר פאַר קליין-קרעדיט קרעסטיאַנאָוו, וועלכער האָט גענומען אַ לעבהאַפטען אַנטייל אין דער פערזאַמלונג. די גרינדונג איז פאָרגעקומען ביי דער אַנוועזענהייט פון 44 מיטגלידער.

בלויז דער איניציאַטאָר, די נשמה פון דער נייער אָרגאַניזאַציע, האָט צו דער גרינדונגס-פערזאַמלונג שוין נישט געקענט קומען צוליב זיין קראַנקהייט און האָט צוגעשיקט אַ וואַרימע בעגריסונג.

אין דער פערזאַמלונג האָבען זיך בעטייליגט: לעאָן לאַשיק, זעמעל, קאָנסקער, קאַפּטאַל, פינקעלשטיין, וואָידיסלאַווסקי, שליוואָקאָוויטש, בעקער, פעפערמאַן, רונדשטיין, פינקעלהויז, א. פּרוסאַק, י. מאַניק, פ. טשעמאַנסקי, ל. צוקער, נ. בוקעט, ח. טילער, פרעסמאַן, לעווקאָוויטש, פאָמעראַנץ, דזיאַלאָווסקי, וואַווע, כּוב, רעד. ע. האַמבורסקי, מינדעל, קאַמינסקי, פטאַשיק, ב. קאַזשמירסקי, וו. מאַרקוספעלד, קאַרא, אינזש. רוסאַק, ברויער, ד"ר ברוידע, נ. נוסבוים, און שניאַדאָוויטש.

אין דער ערשטער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען: יאַן קירשראָט, וו. מאַרקוספעלד, א. פּרוסאַק, י. מאַניק, קאַרא, ב. קאַזשמירסקי, און טשעמאַנסקי; קאַנדידאַטען: פינקעלהויז, און ברויער; אין ראַט: צוקער, נ. בוקעט, אינזש. רוסאַק, טילער, זעמעל און רונדשטיין; אין דער רעוויזיע קאָמיסיע: ד"ר ברוידע, וואָידיסלאַווסקי און נ. נוסבוים.

די פערזאַמלונג האָט בעשלאָסען צו צאָהלען 7 פּראָצ. צינזען פאַר איינלאַגען און נעהמען נישט העכער פון 9–10 פּראָצ. יעהרליך פאַר הלוואות.

יאַן קירשראָט איז שוין געווען קראַנק און האָט שוין נישט איבערגענומען אפילו דעם אַמט פון פאָרזיצער, וועלכען עס [illegible] צו פערנעהמען וו. מאַרקוספעלד'ן. אין אויגוסט 1912 איז קירשראָט געשטאָרבען, אָבער זיינע אינסטיטוציעס, וואָס ער האָט געשאַפען פאַר די האַנדווערקער, האָבען שוין איבערגענומען די האַנדווערקער אַליין און אָנגעווענדעט אַלע מעגליכקייטען זיי צו אונטערהאַלטען און צו פיהרען ווייטער. דעם 29 אָקטאָבער איז פאָרגעקומען די צווייטע פערזאַמלונג, וועלכע האָט געוועהלט אַ נייע פערוואַלטונג און ראָט און האָט אַריינגעצויגען נייע מענשען.

צו דער דריטער פערזאַמלונג, דעם 2. מערץ 1914, נאָך צוויי יאָהר עקזיסטענץ האָט שוין די באַנק געהאַט 348 מיטגלידער און האָט אָנגענומען אַ יעהרליכען בודזשעט פון 2,000 רובעל.

דער דאָזיגער בודזשעט איז נישט אויסגעפיהרט געוואָרען. די האַנדווערקער באַנק, וועלכע האָט זיך אָנגעהויבען פערשטאַרקען איז אָבער צוליב דער מלחמה אָבגעשטעלט געוואָרען אין איהר ענטוויקלונג.

ערשט דעם 14. יולי 1919 איז צוזאַמענגעקומען אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון דער באַנק, כדי צו בעשליסען וועגען אָנגעהמען די 35,000 מאַרק, וועלכע דער אַמעריקאַנער קאָמיטעט האָט בעשטימט אויף הלוואות צו פּראָדוקטיווע צוועקען. די דאָזיגע הלוואה האָט געגעבען דעם שטויס צו בענייען די טעטיגקייט פון באַנק, און אין נאָוועמבער 1920 י. האָט שוין די אַלגעמיינע פערזאַמלונג בעשלאָסען צו פערוואַנדלען די באַנק אין אַ דעפּאָזיט-באַנק און אין די אָנפיהרענדע אינסטאַנצען קומען אַריין מענשען, וואָס שטעהען ביז איצט ביים רודער פון דער אַרבייט. אין 1920 יאָהר האָט י. ק. אַ. געגעבען דער באַנק אַ הלוואה פון 250 000 מאַרק, דאָס דאָזיגע געלד איז דעפּאָנירט געוואָרען אין דער היגער „באַנק זאַכאָדני", נאָר איז דאָרט אָפּגעלעגען אַ 6–7 חדשים ביז ס'איז פולשטענדיג דעוואַלואירט געוואָרען.

אין 1921 איז געגרינדעט געוואָרען דער פערבאַנד פון קאָאָפּעראַטיווע בענק און אַלס גרינדער איז אויך געווען דער דירעקטאָר פון דער לאָדזער האַנדווערקער באַנק ה' ב. אָרדינאַנס.

אין יאָהר 1922 ווערט אין דער פערוואַלטונג פון דער באַנק אויך געוועהלט דער פערשטאָרבענער איזידאָר שוואַרצמאַן. די באַנק ענטוויקעלט אַ אינטענסיווע טעטיגקייט, אָבער די דעוואַלואַציע פון דער פּוילישער וואַלוטע מאַכט צו נישט אַלע אָנשטרענגונגען און דער בילאַנץ אויפ'ן יאָהר 1924 פערענדיגט זיך מיט אַ דעפיציט פון 96 331 מאַרק. אַ טייל פון דער נייער פערוואַלטונג איז געווען פאַר ליקווידירען די באַנק, וועלכע האָט פערלוירען דעם גרעסטען טייל פון איהר פאַיעץ-קאַפּיטאַל. ס'איז גענוג צו דערמאָנען, אַז דער פערמעגען פון דער באַנק איז דאַן געווען נאָך דער איבערוואַלוטירונג 23 זל. (דריי און צוואַנציג!) אָבער די מענשען וואָס זענען געשטאַנען ביי דער אַרבייט, האָבען זיך אָנגעשטרענגט און נישט דערלאָזט אונטערגעהן אַן אינסטיטוציע, וואָס קען ווערען נוצליך, אויב זי איז עס נאָך נישט.

מ'האָט געשאַפען אַן אינערליכע הלוואה און די באַנק איז געבליבען עקזיסטירען און האָט אָנגעהויבען איינצושרייבען נייע מיטגלידער.

(המשך קומט)

י. הינדעס.

ליכווע-פּראָצענטער, בלאַנקאָ-וועקסלען און דאָלאַרען-הלוואות.

אַ סענסאַציאָנעלער פּראָצעס אין לאָדזער קרייז-געריכט.

(–) נעכטען איז אין לאָדזער קרייז-געריכט פאָרגעקומען אַ פּראָצעס, וועלכער וואַרפט אַ שטיקעל ליכט אויף די איצטיגע אומנאָרמאַלע פערהעלטנישען אין געוויסע קרייזען פון דער סוחר'ישער וועלט.

מיט אַ צייט צוריק האָט אַ געוויסער הענעך ראָטבערג, אַ בעקאַנטער לאָדזער סוחר, וועלכער האָט זיך געניטיגט אין געלד, געבאָרגט ביי אַ געוויסען עפּשטיין 400 דאָלאַר.

אויף דער סומע האָט ראָטבערג אויסגעשטעלט וועקסלען אין בלאַנקאָ אויף 800 דאָלאַר און בעקומען האָט ער נאָר בס"ה 270 דאָלאַר. דער רעשט איז געלד אַראָפּגערעכענט געוואָרען אַלס פּראָצענט.

שפּעטער, ווען ראָטבערג האָט נישט געקענט בעצאָהלען דעם חוב האָט ער די וועקסלען פּראָלאָנגירט און דאָך דערנאָך רעגולער אָפּגעצאָהלט.

אין עטליכע וואָכען אַרום האָט ראָטבערג ווידער גענומען אַ הלוואה פון 400 דאָלאַר און ווידער מיט דער זעלבער פּראָצעדור: דאָפּעלטע בלאַנקאָ-וועקסלען און גענומען מזומן נאָר 270 דאָלאַר.

אויך דעם חוב האָט ראָטבערג אָפּגעצאָהלט.

ווען ראָטבערג האָט אָבער צום דריטען מאָל געבאָרגט עטליכע הונדערט דאָלאַר און אויך אויסגעשטעלט דאָפּעלטע בלאַנקאָ-וועקסלען, — האָט ער שוין דאָס מאָל די סומע נישט אָפּגעגעבען.

דאַנעגען האָט ראָטבערג אָנגעקלאָגט עפּשטיין'ען אין געריכט, אַז ער האָט ביי איהם גענומען ליכווע-פּראָצענטער.

צום פּראָצעס זענען אַרויסגערופען געוואָרען 38 עדות פון ביידע צדדים.

אַלס ציוויל-מאָהנער איז אַרויסגעטרעטען אַדוו. קעמפנער.

נאָכ'ן אויסהערען די עדות איז דער פּראָצעס איבערגעריסען געוואָרען.

אַ מאַשין ווערט קאַליע

פעהלען טראַמוואַי-וואַגאָנען אין גאַס.

נעכטען איז אין דער לאָדזער טראַמוואַי עלעקטראָווניע קאַליע געוואָרען אַ מאַשין און צוליב דעם האָבען נישט געקענט אַרויסגעלאָזען ווערען אין גאַס וואַגאָנען.

אין שטאָט איז דעריבער געווען אַ גערודער און ערשט פאַרנאַכט, ווען די מאַשין איז פערריכט געוואָרען איז צוריקגעשטעלט געוואָרען דער נאָרמאַלער פערקעהר.

וועגען די פאָדערונגען פון די שטאַטישע אַרבייטער.

(ב) היינט קומט פאָר אין לאָדז אַן אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון פערבאַנד פון די שטאָטישע אַרבייטער און אָנגעשטעלטע, כדי צו בעשליסען וועגען די אַרויסגעשטעלטע פאָדערונגען.

צו דער זיצונג קומט ספּעציעל פון וואַרשאַ דער געוו. וויצע אַרבייטס-מיניסטער יאַנקאָווסקי.

שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע-דעמאָביליזירטע זעלנער.

(–) די פערוואַלטונג פון אַרבייטס-לאָזען פאָנד האָט בעקומען אַ מיטטיילונג, אַז די אַרבייטסלאָזע, וועלכע זענען מאָביליזירט-געוואָרען אין סעפּטעמבער און דעצעמבער 1925 און פעברואַר און סעפּטעמבער 1926 געניסען אויך פון די איינמאָליגע אונטערשטיצונגען. עס קענען אויך געניסען פון דיזעלבע אונטערשטיצונגען די דעמאָביליזירטע זעלנער, וועלכע וועלען קענען אויפווייזען, אַז פאַר אַריינטרעטען אין מיליטער האָבען זיי געאַרבייט אַלס אינטעלעקטועלע אַרבייטער.

לאַקאַטאָרען-שוץ מוז אויסגעפיהרט ווערען.

לאָדזער וואָיעוואָדע ניט אַ פּעראָרדנונג וועגען דעם צום פּאָליציי-קאָמענדאַנט.

(ס) דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט האָט זיך געווענדעט מיט אַ פעראָרדנונג צו דער פּאָליציי-קאָמאַנדאַ וועגען אָפּהיטען אַלע פאָרשריפטען פון אוסטאַוו וועגען לאַקאַטאָרען-שוץ צוליב דעם, וואָס פיל הויז-בעזיצער היטען נישט אָפּ די פאָרשריפטען וועגען לאַקאַטאָרען-שוץ וועלען זיי איצט צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

הערמאַן יאַדלאָווקער,

צו זיין היינטיגען קאָנצערט.

געזאַנג אַלס נשמה-פּראָדוקט איז ביי אונז יודען אַלעמאָל געווען דער דראַנג צו אַלע העכסטע און עדעלסטע מעשים.

אין אַלע פאַלען סיי אין ליידען סיי אין פריידען האָבען מיר געזונגען נאָך פון די לוים'ס צייטען און זינגען מיר און האָבען צוגעשטעלט יער וועלט אויף דעם געביט די בעסטע פאַרשטעהער. עס איז גענוג אין דער איצטיגער צייט צו דערמאָהנען נאָר עטליכע נעמען, וואָס האָבען געריהרט די הערצער פון די צוהערער, בעזונדערס די יודישע וועלט קירק, יוסף שווארץ און הערמאַן [illegible] צערט וועט זיין דער העכסטער גענוס פאַר די יודישע מעלאָמאַנען. מיר מיינען טאַקי יודען, וועלכע פיהלען שטענדיג אָן די קאָנצערטען פון די בעסטע זינגער.

הערמאַן יאַדלאָווקער איז דער גרעסטער זינגער פון דער געגענוואַרט מיר זאָגען דאָס אָהן גוזמא, ווייל זיינע מיטלען דערצו ווי אָטעם-טעכניק, פראַזירונג און אַנדערע מעלות האָבען קיין גלייכען צווישען אַלע אַנדערע וועלט-זינגער.

מיר דערמאָהנען אונזער אמת'ע מעלאָמאַנען, וועלכע לעכצען נאָך קונסט-געזאַנג, אַז זיי זאָלען נישט אויסמיידען יאַדלאָווקער'ס קאָנצערט, כדי באמת צו דערהויבען זיך אויף דער אמת'ער מדרגה פון קינסטלערישען גענוס.

D-ski.

טעלעגראַמע.

זיג פון די לינקע ביי די וואַהלען צום פראַנצויזישען סענאַט.

מילעראַן איז נישט געוועהלט געוואָרען.

פּאַריז, 10 (ספּ. טעל.) פון די 108 סענאַטאָרען, וואָס האָבען געדאַרפט געוועהלט ווערען צום סענאַט זענען ווידער אויסגעוועהלט געוואָרען 67 אַלטע סענאַטאָרען און 41 נייע. די קאָנסערוואַטיסטען האָבען געוואונען 3 מאַנדאַטען און פערלוירען איינעם; די רעפּובליקאַנער 19 מ.–2; די לינקע רעפּובליקאַנער 19 און 8; די אונאָפּהענגיגע ראַדיקאַלען 9 און 1; די סאָציאַלע ראַדיקאַלען 44 און 6; די סאָציאַל-רעפּובליקאַנער 2 און 2; סאָציאַליסטען 10 און 8 קאָמוניסטען 2 און 2. דער געוועזענער מלוכה-פּרעזידענט מילעראַן איז אַדורכגעפאַלען בעת די וואַהלען. אַ פאַל, וואָס האָט נישט געהאַט קיין גלייכען. הגם ס'איז געשאַפען געוואָרען אַ סאָציאַליסטישע גרופּע. איז די ביז איצטיגע מערהייט, וואָס האָט געשטיצט פּואַנקאַרעס רעגירונג געבליבען אונפערענדערט.

פּאַריז, 10 (אַטע) בריאַן האָט היינט פאָרמיטאָג איבערגענומען די ליטונג פון אויסערן-מיניסטעריום.

זיצונג פון אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיטעט פון „טאָר"

געזעלשאַפט פאַר ערד-קאָלאָניזאַציע צווישען יודען אין פּוילען.

וואַרשאַ, (יט"א) דעם 6 אַ. ח. איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון אָרגאַניזאַציאָנס קאָמיטעט פון „טאָר". עס איז פאָרגעלעזען געוואָרען אַ בריף פון ה' נחום צוקער, אַז ער שענקט פאַר דער געזעלשאַפט 200 מאָרג ערד פון זיין גוט אין פּינסקער פּאָוויאַט. די ערד בעשטעהט פון אַקער-באָדען, לאָנקעס און וואַלד.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אויסצודריקען אַ דאַנק דעם ה' צוקער פאַר זיין מתנה און בעפולמעכטיגען די מיטגלידער פון קאָמיטעט, אינזשעניער-אַגראָנאָם זיגמונד לעווין און אינזשעניער קאַבאַצקי איבערצונעמען דאָס גוט.

ווייטער איז אויסגעהערט געוואָרען די מעלדונג פון איין וואַרשאַווער לעהראַנשטאַלט, וועגען גרינדען אַ יודישע שולע פאַר לאַנדווירטשאַפט. אויף צו פיהרען די ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען זענען געוועהלט געוואָרען: דר. מ. סודיק, רעד. ש. ביבער און אינזשעניער לעווין.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אין די נאָהענטסטע וואָכען צו שאַפען ספּעציעלע קורסען פאַר ערד-אַרבייטער און אויך זיך ווענדען מיט אַן אויפרוף צו די יודישע גוטס-בעזיצער וועגען געבען די מעגליכקייט דעם קומענדען פריהלינג די צוהערער פון די דאָזיגע קורסען פּראַקטיש צו אַרבייטען אין זייערע גיטער.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוהויבען אַ גרויסע ווערבירונגס-אַקציע פון מיטגלידער פאַר „טאָר". אינ'ם סעקרעטאַריאַט פאַר „טאָר" זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אינזש. קאַבאַצקי, אשר פערלמאַן און אינזש. בערמאַן.

מעלדונגען.

פרייע ערטער אין די פּראָפעסיאָנעלע לערן-וואַרשטאַטען פון „אָרט".

אין די פּראָפעסיאָנעלע לערן-וואַרשטאַטען פון „אָרט": 1) האַנד און מאַשין-שטריקעריי, 2) וועש נייהען און צושניידען, 3) הוט מאַכעריי, 4) מעכאַנישע וועבעריי, זענען פאַראַן ערטער. איינשרייבען קען מען זיך אין די קאַנצעלאַריע פון „אָרט" פּלאַץ קאָשטשעלני 4. אין די ביורא שעה'ן.

נקמה פון א מיידעל,

כדי צו צווינגען א בחור ער זאל מיט איהר חתונה האבען טראכט זי אויס אויף איהם א בלבול

אין ווארשא האט פאסירט פאלגענדע געשיכטע:

שיינדעל קירזשנער (קראכמאלנא 3) איז זייט 3 יאהר געווען גוט בעקאנט מיט דעם שניידער זישע שמער. זי האט איהם געהאלטען פאר איהר צוקונפטיגען בעשערטען. זי האט איהם עטליכע מאל געגעבען אנצוגעהערען, אז זי האט איהם ליב און ווען ער וועט פערדינען אויף פרנסה און קאנען געבען א ווייב אויף ברויט. וועט זי מיט איהם חתונה האבען. צו דעם צוועק האט זי איהם אריינגענומען וואוינען אין דער דירה פון איהרע עלטערן. געשלאפען איז ער אין דער קיך־שטוב, ביי קירזשנערס עלטערן אין דער וואוינונג פלעגט שמער אויך אין דער פרייער צייט אננעהמען ארבייט און דארט נעהען מלבושים.

פרל. קירזשנער איז אבער געווען אומזיסט. אז זי האט אין אלע איהרע צרות בעשולדיגט דעם חתן. די פיש זענען נישט געראטען אויף שבת, איז שולדיג געווען שמער, האט אין דער דירה געהערשט אן אנארדנונג, איז שמער געווען דער גאנצער שולדיגער. א טבע האט שיינדעל קירזשנער נאך געהאט, אז זי האט געהאלטען אין איין שלאגען שמער'ן. ער האט געליטען פון איהרע נערוועזע צרות און אלץ פאר ליב גענומען.

אינצווישען האט ער זיך געקויפט א שאנק פאר 500 זל. און זי אריינגעשטעלט אין דער וואוינונג פון קירזשנער'ס עלטערן. שיינדעלע איז אבער איהם דערגאנגען אזוי די יאהרען, אז ער האט זיך ארויסגעצויגען פון די קירזשנערס און אוועק וואוינען אויף נאוואליפיע 39, איבערלאזענדיג מיט [illegible] האט זי איהם נישט געוואלט ארויסגעבען, נאר געפאדערט, אז ער זאל מיט איה' חתונה האבען. נאך לאנגע ארומרייסעניש האט שמער מסכים געווען אבצוטרעטען די שאנק קירזשנערן פאר 100 זל. הגם זי האט איהם געקאסט 300 זל. דערווייל האט קירזשנער זיך דערוואוסט, אז שמער געהט תנאים שרייבען מיט פערל דערוואלצער (יאלסקא 13) און זינט א געוויסע צייט געהט דאס פארל יעדען אווענד שפאצירען אויף וואלסקא גאס.

שבת־צו־נאכט האט שיינדעל קירזשנער זיך גענומען צו־הילף איהר עלטערע שוועסטער לאה און איז אוועק אבווארטען שמער'ן מיט זיין כלה, כדי זיך אן זיי נוקם צו זיין. ווען שמער מיט דער כלה זענען געגאנגען איבער וואלסקא־גאס אין קינא אריין, זענען די שוועסטער קירזשנער זיי בעפאלען און אנגעהויבען שטארק צו שלאגען. פערל דערוואלצער איז ענטלאפען צו איהרע עלטערן אין דער וואוינונג אריין. דאגעגען שמער איז אריינגעלאפען אין הויז וואלסקא 15, וואו ער איז ארונטער אין קעלער־קארידאר און דארט זיך בעהאלטען. די שוועסטער קירזשנער זענען איהם נאכגעלאפען און ארבקומענדיג אין קעלער אריין, האבען זיי גראד אנגעטראפען אפען איין קעלער־טהיר. האבען זיי שמער'ן אריינגעשטויסען אינוועניג און פערמאכט פון דרויסען די טהיר. שיינדעל איז געבליבען אויף דער וואך און לאה איז געלאפען נאך א פאליציאנט מעלדענדיג, אז זיי האבען אין א קעלער אויף וואלסקא 15 ענטדעקט זישע שמער'ן, וועלכער האט ביי שיינדעל ק. צוגעגנבעט 45 דאלאר. אויף דעם סמך איז שמער געווארען פערהאלטען און פון שבת צו נאכט אן זיצט ער אין אויספארשונגס־אמט אלס בעשולדיגטער אין דער גנבה.

שמער קלאגט און ווייסט זיך די האר פון קאפ, אז ער ווייסט פון גאר נישט צו זאגען, אז דאס האט מען אויף איהם אויסגעטראכט א בלבול, כדי פון איהם אזוי ארום נקמה צו נעהמען און צווינגען חתונה צו האבען מיט שיינדעל ק.

דעם לעקסיקאן פון יודישען טעאטער

נימט זלמן זילבערצווייג ארויס אין אמעריקא.

דער בעוואוסטער לאדזער זשורנאליסט זלמן זילבערצווייג, וועלכער האט זיך פון לאדז איבערגעצויגען קיין ארץ ישראל, געפינט זיך איצט אין ניו־יארק און ארבייט אין דער ארטיגער טאג צייטונג „פארווערטס" אונטער דער רעדאקציע פון אב קאהאן.

אין ניו־יארק איז זלמן זילבערצווייג צוגעטרעטען צו פערענדיגען דעם לעקסיקאן פון יודישען טעאטער, וואס ער האט נאך אנגעהויבען אין לאדז און ארבייט שוין איינינע יאהר איבער דעם ווערק.

דער לעקסיקאן וועט בעשטעהן פון [illegible] ביאגראפיעס פון אלע יודישע אקטיארען, אנהויבענדיג פון די בראדער זינגער, די גאלדפאדען און גארדין־ארטיסטען, ביז צו די איצטיגע יונגסטע שוישפילער. די ביכער וועלען געבען אינפארמאציעס וועגען אלץ וואס האט צו טאן מיט יודיש טעאטער.

אין ניו־יארק האט זילבערצווייג אנגעטראפען אויף א ברייטע אונטערשטיצונג ביים ארויסגעבען דעם דערמאנטען לעקסיקאן, אזוי למשל איז אין איינעם פון די לעצטע נומערן פון „פארווערטס" אפגעדרוקט א ידיעה, אז די עקזעקוטיווע פון דער ניו־יארקער יודישער אקטיארען יוניאן האט אויף איהר לעצטער זיצונג בעהאנדעלט די פראגע, און בעשלאסען זיך צו ווענדען צו אלע מיטגלידער, אז זיי זאלען צושטעלען זייערע ביאגראפיעס, ווי אויך, אז יע־ [illegible] וועגען די פערשטארבענע שוישפילער.

די עקזעקוטיווע פון דער יודישער דראמאטורגען־ליגע האט אויך אנגענומען אן ענ'עהנליכען בעשלוס

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטווארטען אויף יורידישע אנפראגען, וואס ווערען צוגעשיקט נאר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט"

מיט דערלאנגען אן אנפראגע אויף א יורידישע עצה דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער לעצטע פון מאנאט, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 11. יאנואר 1927.

2855. א לעזער פון אג־אדאווע.

דער הויזווירט האט נאר א פריווילעגיע לויט די איבעריגע מלוות בלויז אויף די זאכען, וועלכע געפינען זיך ביי איהם אין הויז און נישט בכלל אויפ'ן פערמעגען פון בעל חוב.

2856. ה. פון זארושעווסקא.

אזוי ווי דער פראצעס קומט פאר אין אנ'אנדערן קרייז־געריכט קאן מען אייך נישט בעשטראפען, אויב איהר שטעלט זיך נישט צו.

2857. פיעטריקאווסקי.

דערלאנגט א קאסאציע אין העכסטען געריכט. איהר דארפט קיין קויציע נישט בעלייגען.

2858. ש. ם–ס.

דער מעלדע־אמט פאר מיליטער־פליכטיגע פערזאנען געפינט זיך אויף פרייהייטס־פלאץ 14.

2859. נ. פון סקלאדאווע

אויב דער שולדיגער איז נאך נישט אלט 17 יאהר קומט זיין פראצעס פאר אין געריכט פאר מינדעריעהריגע. אין געריכט פאר מינדעריעהריגע קומען די געריכטס־פערהאנדלונגען פאר ביי פערמאכטע טירען. אויפ'ן ארויסגעטראגענעם אין אזא פראצעס אורטייל קאן מען דערלאנגען אנ'אפעלאציע.

2860. י. נ–ב.

איהר קאנט זיך ווענדען מיט א בקשה אין געריכט, אז מען זאל אייך אפלייגען דאס אויסמאנען די שטראף אדער פונאנדערלעגען אויף ראטעס.

2861. א לעזער פון שענקיעוויטשא.

אזוי ווי איהר ווערט שוין דאס יאהר אלט 23 יאהר, וועט איהר מעהר קיין אדראטשעניע נישט בעקומען. וועט די פאבאר־קאמיסיע אייך אנערקענען פאר דינסטפעהיג וועט מען אייך ארייננציהען אין די מיליטערישע רייהען. אין נעגעבפאל וועט איהר בעקומען איינע פון די פאלגענדע קאטעגאריעס E. D. C.

2862. F. L.

נישט אייער־פאטער בלויז, נאר אויך די גענעראל־פראקוראטאריע דארפט איהר איינקלאגען וועגען דער ווילאנטשעניע.

2863, הויזווירט פון אלעקסאנדריסקא № 20

א פריזיר־אנשטאלט, מעג ער אפילו זיך געפינען אין א פראנטאווי געוועלב, קאן נישט בעטראכט ווערען פאר קיין האנדעלס אונטערנעהמונג, ממילא דארפט איהר צאהלען דירה־געלד לויט'ן פראצענט־פוס פון אויסגעקויפטען פאטענט און נישט לויט'ן כאראקטער פון לאקאל. אויב איהר האט 8. קאטעג. פאטענט, דארפט איהר צאהלען פאר'ן 4. קווארטאל 1926–66 פראצ. און פאר'ן 1. קוו. 1927–72 פראצ. אויפ'ן חשבון פון די אויסגאבען אומגעפעהר 3 פראצ. פון גרונד דירה־געלד. פאר דער וואוינונג פון 2 שטובען און קוך אויך פונקט אזוי פיל.

2864. שלמה אפעל.

איהר דארפט קודם כל געוואהר ווערען, וואס איז געווארען מיט אייער בקשה אין אורושאגר סקארבאווי וועגען אין גאנצען אייך בעפרייען פון צאהלען, אין ערגסטען פאל בעט פונאנדערצולייגען די שולדיגע סומע אויף ראטעס. געוויס וועט מען אייך די שאנק ליציטירען. אויב איהר וועט איינגאנצען אויף דער זאיעגטשא נישט רעאגירען.

דער פראוואקאטאר אזעוו.

דער מענש מיט צוויי נשמות.

כאראקטעריסטיק אויפ'ן גרונד פון נייע דאקומענטען.

איינע פון די בולט'סטע בעווייזען פאר דער צוויי־איקייט פון מענשליכען כאראקטער איז בלי־ספק יונה אזעוו, דער גרעסטער פראוואקאטאר פון דער וועלט־געשיכטע.

די לעבענס־געשיכטע פון דעם בלוטיגען פערשוין, אין וועמען עס האבען זיך פאראייניגט פעהיגקייטען און ליידענשאפטען מיט כאראקטערלאזיגקייט און געלד־גייציגקייט, קלינגט ווי א שרעקליכע לעגענדע, ווי א ווילדער קאשמאר, און עס נעמט דורך א גרויל ווען מען דערמאנט זיך, אז די דאזיגע חיה אין מענשען געשטאלט איז אין משך פון מעהרערע יאהרען געשטאנען אין מיטעלפונקט פון דער פאליטיק.

בערך צעהן יאהר איז ער געווען דער געהיימער רעדעל־פיהרער פון דער רוסישער רעוואלוציע און אין דער זעלביגער צייט איז ער אויך געווען א שפיאן ביי דער רוסישער פאליציי.

אלס פיהרער פון דער עסערישער קאמף־ארגאניזאציע האט ער ארגאניזירט דעם מארד פון מיניסטער פלעווע, פון גרויספירשט סערגיי, פון דעם פעטערבורגער גענעראל־גובערנאטאר טרעפאוו, פון דעם גרויספירשט וולאדימיר אלעקסאנדראוויטש. ער איז אויך געווען די לעצטע אינסטאנץ ביי די אטענטאטען אויפ'ן אינערן־מיניסטער דורנאווא, אויף די מאסקווער און קיעווער גענעראל־גובערנאטארען דובאסאוו און קליינעלס און ער האט אויך מעהרערע מאל געפרובט צו בעזייטיגען פון דער וועלט ניקאלאי'ען.

און די אלע מארדען געגען די הויכגעשטעלטע רוסישע ביוראקראטען איז בעגאנגען א מענש וועמענס ערשטע „ארבייט", בעת ער איז נאך געווען א צוואנציג־יאהריגער סטודענט אין קארלסרוהע, איז געווען צו שרייבען א בריף צו דער רוסישער פאליציי און פער'מסר'ן זיינע לאנדסלייט. אין דעם בריף שרייבט ער אויך, אז ווען מען וועט איהם צאהלען שכירות, וועט ער בכלל אריינטרעטען אין דינסט פון דער פאליציי.

דער אלטער רוסישער רעוואלוציאנער לעוו דייטש שרייבט וועגען אזעוו'ן:

„דער ערשטער איינדרוק, וואס ער האט געמאכט, איז געווען זעהר אנ'אומגינסטיגער, דירעקט אנ'אפשטויסענדער: ער איז געווען זעהר פעט, די באקען זענען איהם אראפגעהאנגען ווי בייטלען די ביינער פון פנים זענען איהם אפגעשטאנען, זיינע ליפען זענען געווען ווי געשוואלען, זיין נאז־פליישיג און פלאטשיק; פון זיינע קליינע כיטרע אייגלעך האט ארויסגעקוקט א געפעהרליכער אויסדרוק. ווען איך האב איהם דעם ערשטען מאל געזעהן אויפ'ן אינטערנאציאנאלען סאציאליסטישען קאנגרעס אין שטוטגארט, אין וועלכען ער האט זיך בעטייליגט אלס דעלעגאט פון דער סאציאל־רעוואלוציאנער־פארטיי האב איך זיך געטראכט: „ווי קענען די סאציאל־רעוואלוציאנערען אנטרויען אט אזא מין מיאוסע בעשעפעניש ?"

מענשען, וואס געדענקען איהם, דערצעהלען, אז אין זיין קצבישען פנים איז נישט געווען קיין [illegible] פון גייסטיגקייט, פון איידעלקייט און פון גרייטקייט צו געהן אויף קדוש־השם, וועלכע האט אויסגעצייכענט די רוסישע רעוואלוציאנערן.

אבער ווי עס שיינט, האט דוקא אט די ברוטאלע ענערגיע, וואס ער איז בעזעסען און וועלכע האט זיך אויסגעדריקט אויף זיין פנים פערפעסטיגט זיין שטעלונג אין די קרייזען פון די עס־ערן.

ער איז געווען א גרויסער שווייגער, א שווייגער אין דער סביבה פון די אייביג־זיך־האמפערענדיגע טעארעטיקער, ער האט זיך קיינמאל נישט פערנומען מיט די רעוואלוציאנערע דיסקוסיעס און ביי די צוזאמענקונפטען פון די עסערן איז ער שטענדיג געזעסן און קיין ווארט נישט ארויסגערעדט. מען דערצעהלט, אז די רעוואלוציאנערן, וועלכע האבען אין קרייזעל בעזונדערס געשיקט פערטיידיגט זייערע אנשויאונגען און האבען מנצח געווען אין די דיסקוסיעס זייערע חברים, האט אזעוו שטענדיג אפגערופען אין א ווינקעל פון צימער און זיי דערלאנגט א קוש אין שטערן. אבער שטענדיג, אין עטליכע טעג ארום נאך אזא מין קוש, האט די פאליציי דעם געקושטען ארעסטירט.

איינמאל, ווען אנ'עסער האט זיך צוריקגעקעהרט פון א גליקליך־דורכגעפיהרטען אטענטאט, איז אזעוו צוגעפאלען צו איהם און איהם היציג גענומען קושען די הענד און ווען אמאל אויף א צוזאמענקונפט האט איין חבר דערצעהלט, ווי מען האט איהם געפייניגט אין דער „אכראנקע", האט אזעוו אונטערן איינדרוק פון דער שרעקליכער דערצעהלונג בעקומען ספאזמעס און די חברים, וועלכע זענען געשלאפען מיט איהם אין איין צימער האבען אויף מארגען דערצעהלט אז ער האט די גאנצע נאכט שווער געקרעכצט און נישט צוגעמאכט קיין אויג.

ווי קאן מען די דאזיגע רעטעניש דערקלערען? האבען ביים בלוטדורשטיגען פראוואקאטאר אין דער ברוסט געלעבט צוויי נשמות, און איהם האבען געפייניגט חרטה־געפיהלען?..

איצט איז שוין פעסטגעשטעלט דער פאקט, אז ער האט שטענדיג מיט א לייכטען הארצען ארויסגעגעבען די פאליציי פאר זייגע חברים, אבער יעדעסמאל ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען ארויסגעבען א רעוואלוציאנער דער פאליציי האט ער זיך געקווייקעלט. אפשר דארף מען זוכען איינע פון די סיבות פון זיין פערברעכערישער טעטיקייט אין א טיפער פעראכטונג, וואס ער האט געפילט צו זיינע קינדיש־נאאיווע פארטיי חברים, וועלכע האבען איהם אזוי לייכט אנפערטרויט. אין די בריף צו זיין געליבטער קומען די דאזיגע געפיהלען כסדר צום אויסדרוק. ווי עס שיינט האט ער אין אנהויב גענומען ארויסגעבען די רעוואלוציאנערן אויס געלד־גייציקייט און שפעטער איז דערצו צוגעקומען דער אויבענדערמאנטער געפיל פון פעראכטונג. שפעטער אהין, בשעת ער האט שוין אנגעזעטיגט די ביידע תאוות און האט שפיאנירט און פראוואצירט פון ביידע צדדים און פאר ביידע צדדים. איז ער שוין בעמאלען געווארען פון א מין גרויסקייט" מאניע און ער האט אויף זיך געקוקט ווי אויף דעם גורל־טרעגער פון צענדליגער און הונדערטער טויזענטער — הן פון גרויספירשטען הן פון רעוואלוציאנערען.

די ערשטע אטענטאטען, וואס ער האט דורכגעפיהרט זייענדיג אין דער קאמף־ארגאניזאציע פון עס־ערן, האט ער אפשר נאך דורכגעפיהרט אין ערשטער רעוואלוציאנער התלהבות, אהן שום זייטיגע כוונות דעמאלסט האט ער ארויסגעוויזען אייזערנע נערווען. א גרויסע קאלטבלוטיקייט און אנ'אבסאלוטע דיסציפלין. ער איז געווען איינער פון די ארגאניזירער פון די אויפשטאנדען אין מאסקווע סוועאבארג און קראנשטאט און האט דאס דורכגעפיהרט מיט אנ'אייזערנער רוהיקייט. און אין משך פון א קורצער צייט האבען זיך גענומען וועבען לעגענדעס ארום זיין נאמען: דער שווייגער האט פערנומען אנ'ארט אין צענטער פון דער בעוועגונג. זיין יא אדער ניין האט ענטשידען דעם גורל פון מיניסטארען און גרויספירשטין און מיט א שאקעל מיט'ן קאפ האט ער אפגענומען א סך יונגע לעבענס פון 20 יעהריגע סטודענטען און קורסיסטקעס.

אזעווס פאליטישע פערדינסטען פאר דער רעוואלוציאנערער בעוועגונג זענען געווע זעהר גרויס. ער האט אפגעשאפט די פריהערדיגע כלי זיין פון די רוסישע רעוואלוציאנערען דעם קינזשאל און רעוואלווער – און האט איינגעפיהרט אין דער טעכניק פון די

(ענדע זעה אויף דער 7־טע זייט).

וואס דאס לעבען קאן בעווייזען.

טראגעדיע פון א יודישער פרוי.

דאס איז פארגעקומען אין יענע גו-טע יאהרען — אין יאהר 1909, ווען דאס היינטיגע ליטע און לעטלאנד זע-נען נאך נישט געווען צווישען אויף 2 שטחים. דעמאלט, ווען צו פאהרען קיין ליטע פון לעטלאנד, און פון לעט-לאנד קיין ליטע האט מען קיין פעסער קיין וויזעס, קיין שפייערן-אפצאל נישט נעדארפט. אין יענע יאהרען האט זיך געלעבט א יודישע פאר פאלק אין דעם שטעטעל גאלדינגען, מפרנס געווען האט זיך דאס פאר-פאלק פון דעם, וואס די פרוי פלעגט פאהרען קיין מאזשייק, אויפקויפען אייער, עופות, קויפען עס און פערקויפען. פון דער דאזיגער פרנסה האבען אבער מאן און ווייב קיין לעבען נישט געקענט מאכען. אז אך און אז ווי דער פאמיליע, וואו דאס ווייב איז די פערדינערקע און דער מאן דארף לעבען פון דער ווייבס האנד. איז טאקע דעם פאר פאלק געווען שלעכט און בי-טער, און נאך מזהר פער'צרה'ט איז געווען זייער לעבען, וואס זייער איינ-ציגע פיר-יאהריגע טעכטערל, האט בע-דארפט מיטמאכען אלע צרות און יסורים פון אנ'ארימען הונגעריגען לעבען.

די פרוי פון גאלדינגען האט אין מא-זשייק געהאט איהרע א גוטע בעקאנטע בעל-הבית'טע פאר וועמען זי פלעגט אויסגיסען איהר ביטער הארץ. רופט זיך איינמאל אפ די מאזשייקער בעל-הבית'טע צו דער גאלדינגענער פרוי: ווייסט איהר וואס, אויב אייך איז אזוי שווער צו דערציען אייער קינד, טא גיט עס מיר אוועק, איך וועל דאס אויפהאדעווען און אז דאס קינד וועט גרויס ווערען וועל איך אייך איהם אפ געבען צוריק. פעישטעהט זיך, אז די גאלדינגענער מאמע איז נעווארען אויפ געבראכט פון אזא מין פארשלאג: וואס הייסט זי וועט אפגעבען איהר אייגען קינד צו א פרעמדער בעל-הבית'טע? אבער דאס לעבען איז אכזריות'דיג און שטארקער מיט זיינע קאפריזען פאר דער ליבע פון א מאמען. די גאלדינגע-מאמע האט נישט געקענט צוזעהן דעם הונגער פון איהר קינד און ביסלעכווייז האט זי שלום געמאכט מיט דעם גע-דאנק, אז אפשר וואלט טאקע געווען כדאי אפצוגעבען דאס קינד אויף דער-ציאונג דער קינדערלאזער מאזשייקער בעל-הבית'טע. בעסער נחת פון וויטען איידער צרות פון נאהענטען. די מוטער איז אוועק צום רב, איהם דערצעהלט די גאנצע מעשה און דער עיקר זיך נאכגעפרעגט, אויב זי קען אנטרויען דער מאזשייקער פרוי איהר איינציגען קינד, איהר „אויג אין קאפ". דער רב האט וועגען דער מאזשייקער פרוי גע-געבען די בעסטע אויסקונפטען און לסוף האט די מאמע אוועקגעגעבען הא-דעווען איהר קינד דער קינדערלאזער פרוי אין מאזשייק.

די יאהרען זענען געלאפען. דאס מיי-דעלע האט זיך געהאדעוועט ביי דער נייער מאמען, געבליט ווי א בלימעלע און אויסגעוואקסען א זעלטען שיינע מיי-דעל מיט פיינע מאניערען פון א בעל-הבתיש יודיש קינד. עס איז געקומען די מלחמה. ליטע איז אפגעריסען גע-ווארען פון לעטלאנד דורך אקופאציעס קאנאנען און פייער. די גאלדינגער מא-מע האט נישט אויפגעהערט צו טראכ-טען וועגען דעם גורל פון איהר איין-איינציג קינד. דער מאמעס הארץ האט געווייטיגט, האט געוואלט וויסען, וואס עס טוט זיך מיט איהר קינד, אבער זי האט זיך נישט געקענט העלפען. די מלחמה האט זיך געענדיגט און ווי נאר עס איז געקומען די ערשטע מעגליכקייט צו פאהרען קיין ליטע איז די מוטער תיכף אריבערגעפאהרען קיין מאזשייק און זיך דערוואוסט א שרעקליכע בשורה. די מאזשייקער בעל-הבית'טע האט איהר דערצעהלט מיט טרערען אויף די אוי-גען, אז בעת דער דייטשער אקופאציע איז דאס קינד, היינט שוין 21 יאה-אלט, פערשוואונדען געווארען, א סברה אז קאטאליקען האבען איהר פערנארט אין זייערע נעצען און איהר אפגע-שמדט און א נאמען געגעבען מאריא. נאך א סך חקירות ודרישות איז די מו-טער דערגאנגען, אז איהר טאכטער גע-פינט זיך אין א דערבייאיגען דערפעל און איז טאקע אפגע'שמדט געווארען. עס איז זיך לייכט פארצושטעלען דער מאמעס איבערלעבונגען פון אזא גע-שעניש. זי האט אנגעהויבען צו זוכען אלע מעגליכקייטען, ווי איהר טאכטער ארויסצוקריגען פון די קאטוילישע הענד און אריבערפיהרען צו זיך אינדערהיים. כדי איהר אומצוקערען צום יודישען גלויבען. איצט געפינט זיך די מוטער אין ריגע און האט זיך געווענדעט צו ריגער אנגעזעהענע כלל טוער, זיי זא-לען זיך משתדל זיין פאר דער לעטלענ-דישער מאכט, אז איהר טאכטער זאל בעקומען לעטישע אונטערטאנשאפט, כדי זי זאל קענען בלייבען ביי איהר אינדערהיים.

Dr PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט.
זאוואדזקא 1, טעלעפאן 25-38
ווענערישע און האר - הויט - קראנקהייטען, מענער-שוואכע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל), רענטגען-שטראהלען.
נעמט אן פון 1—9 און פון 4—8 אווענד, דאמען: פון 4—5 נאכם.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען. ספעצ. לונגען און הארץ קראנקהייטען בעשטראהלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.
נעמט אן פון 3—5 נאכמיטאג.

Dr. med. GRZEGORZ ROSENBERG
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציאליסט פאר מאגען, דארם און לעבער-קראנקהייטען.
Gdanska 44, telefon 24-44
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 5 ביז 6.30 זונטאג פון 9 ביז 11

בעקאנטמאכונג.
כ מאך בעקאנט די ג. קונדשאפט, אז צוליב די קאנקורענץ האב איך
!בעדייטענד רעדוצירט די פרייזען!
און עמפעהל אין א גרויסען אויסוואהל זעמטליכע אינ- און אויסלענדישע
פערפומעריע-ארטיקלען
פון די בעדייטענדסטע פירמעס, ווי:
Cotti, Houbigan, Guerlain, Violett, Dralle און אנדערע
די ג. קונדשאפט ווערט געבעטען צו בעזוכען מיך און זיך איבערצייגען
בעם.: פאר רעעלע סחורה ווערט גאראנטירט!
אנגראסיסטען בעקומען ראבאט! מיט אכטונג
Perfumerja: Drukier, Zawadzka 11.

דער פראוואקאטאר אזעוו.

(ענדע פון דער 6-טע זייט)

מענטשען דינאמיט. ער איז אויך גע-ווען דער ערשטער, וואס האט איינגע-פיהרט, אז רעוואלוציאנער'ן זאלען אין דער פערקליידונג פון ארבייטער, פון בעקער, בריף-טרעגער, פאליציסטען און אנדערע מענטשען פון פאלק אריינ-דרינגען אין די דירות פון די בורזש-קראטען, וועלכע זענען אויסגעמערקט צו טויטען. ער איז בכלל געווען זעהר ער פינדעריש אין אויספיהרען די אטענ-טאטען און האט שטענדיג צוגעטראכט עפעס נייעס.

אזעוו איז פיל ארומגעפאהרען, האט געלעבט דא אין מאסקווע, דא אין פע-טערבורג, אין בערלין, אין פאריז און אין אנדערע שטעדט פון אייראפע ער האט בכלל געלעבט פערהעלטניסמעסיג אין גוטע בעדינגונגען, ווייל קיין געלד האט איהם קיינמאל נישט געפעהלט.

ארומגעפאהרען איז ער שטענדיג אדער אויפ'ן חשבון פון דער פאליציי, אדער אויפ'ן חשבון פון עס-ערישער ארגאני-זאציע, ווייל יעדע נסיעה זיינע איז געווען א געשעפטליכע.

ער פלעגט גאנצע נעכט אפזיצען אין פעטערבורגער „אקוואריום", אין דעם עלעגאנטען נכט-לאקאל, וואו עס האבען פערקעהרט די העכסטע אפיצירען, די עלעגאנטסטע קורטיזאנקעס, די גע הייט-אגענטען פון דער פאליציי און אויך די פערביסענסטע רעוואלוציאנערן.

אין 1907 האט זיך דארטען אזעוו בעקענט מיט א דייטשער וואריעטע-זינגע-רין, פאר וועמען ער האט זיך פארגע-שטעלט אלס גרויסער סוחר, און זי איז געווארען זיין געליבטע.

ווען אזעוו'ס פארטיי-חברים האבען געזעהן, ווי ער זיצט זיך יעדע נאכט אין א נישע פון דעם לאקאל פון איין זייט זיין געליבטע, און פון דער אנדער זייט – דער שעף פון דער געהיים-פא-ליציי, געגעראל זנעראכימאוו. זענען זיי געווען אימגעהויער-שפאלך, וואס זייער אזעוו האט „אריינבעקומען" דעם גע-נעראל.

פון צייט צו צייט פלעגען אנדערע עס-ערן אויסדריקען עפעס א ספק אין אזעווס כשרות. אבער די איינגעווייטע און וויסענדע חברים האבען שטענדיג געשמייכעלט איבער דעם.

אזעוו האט געהאט א פרוי, דארא בריליאנט, אנ'אידעאליסטישע און מו-טיגע רעוואלוציאנערין, און צוויי קינ-דער. זיין פרוי איז געווען איינגעגלויבט אין איהם פונקט ווי אין א משיח, און ביז דעם לעצטען טאג, ווען מען האט אנפגערעקט זיין אמת'ען פנים, האט זי אלץ הייליג געגלויבט אין זיין ערליכ-קייט און רעוואלוציאנערן פאנאטיזם.

מ. ר.

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנט.
ח. י. ברוכאווסקי, ב. זינגער.
פעראנטווארטל. רעד.: ח. קייפמאן.
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט פאי-האפטונג.

אין דער לעצטער שעה.

א מלחמה-דערמאנונג.

פון ז. שער.

אין אונזער קאמפאניע זענען מיר בעוועגט יודען און מיר זענען איי-נער צום אנדערען זעהר ציגעבונדען געווען. מיר האבען די גאנצע צייט צווישען זיך געלעבט גוט, און א הייסע פריינדשאפט האט צווישען אונז עקזיס-טירט.

בעזונדערס צוגעבונדען בין איך גע-ווען צו איינעם פון די זעקס, סידני איז געווען זיין נאמען. ער איז געווען נאך א יונגערמאן, א נידעריגער, א שוואכער, מיט שווארצע אומרוהיגע אויגען און עפעס זעהר אנ'אומעדיגער, א פערזומערטער און א דערשלאגענער; האט אויסגעקוקט צו זיין זעהר א שרע-קעדיגער ווי א דערשראקענער האז. די שרעקעדיגקייט האט ארויסגעשריגען פון זיין גאנצען וועזען, פון זיין געבעכדי-גען, דערשלאגענעם אויסזעהן, פון זיי-נע אומעדיגע אויגען און פון זיינע פערטרויערטע בלאנדזענדיגע בליקען.

אין דער קאמפאניע איז ער דערפאר געווען בעוואוסט אונטער'ן נאמען דער „טרוס", און צוליב איהם האבען אונ-זערע קריסטליכע חברים גישט איינמאל אונז אלעמען, אלע יודען, בעטיטעלט מיט דעם זעלבען נאמען.

מיר פלעגען זיך פיהלען בעליידיגט, געקרענקט. אמאל געקוקט מיט פער-דרוס, אבער שטענדיג מיט מיטלייד אויף דעם שרעקעדיגען סידנין.

בעקענט האב איך זיך מיט סידנין אויפ'ן צווייטען טאג, ווען איך בין אריין אין דער ארמעע. מיר זענען ביידע אין איין טאג אריינגעקומען אין דער ארמעע. ביידע רעקרוטען געווען. איך האב זיך איבערגעגעבען צום שיקזאל, ביי זיך אפגעמאכט, זאל קומען וואס עס וועט קומען... פערפאלען... און זיך גלייך גענומען צו מאכען זיך בעקוועם אויף מיין נייעם פלאץ, אונטער די נייע אומשטענדען. ער אבער איז געווען זעהר דערשלאגען, האט זיך נישט גע-קאנט צוגעוואוינען צום נייעם לעבען; איז ביי זיך געווען אפגעלאזען, געגאנ-גען ארום זיך נאכלעסיג; פלעגט נישט עסען; איהם האט נישט געארט יא עסען אדער נישט; פלעגט די גאנצע צייט וואס מען איז געווען פריי ליגען אויפ'ן בעטעל, קרעכצען און אין זיך וויינען.

אין א פאר טעג ארום, איז צו איהם געקומען זיינע א מוהמע, א היסטערי-שע פערזעסענע עלטערע מיידעל מיט אנ'איינגעצויגענעם, איינגעשרומפענעם, פערוועלקטען פנים און ביזע, אויס-געלאשענע, ערדענע אויגען. זי האט די גאנצע פאר שטונדען וואס זי איז לע-בען איהם געווען, קיין איין ווארט נישט ארויסגערעדט. האט נאר שטיל-שווייגענד געקוקט אויף איהם, איהם בע-דויערט, געשאקעלט מיט'ן קאפ און איהם בעוויינט ווי מען בעוויינט א צום טויט פעראורטיילטען.

איך האב עס נישט געקאנט פערטרא-גען און בין צו איהר צוגעגאנגען מיט א טענה:

– אום ה מעלס ווילען – האב איך זיך אויף איהר צובייזערט – וואס בעוויינט איהר איהם אזוי דערוויייל לעבט ער דאך נאך!...

זי האט מיר אנגעקוקט מיט איהרע ערדענע, גרויסע אויגען און זיך צו מיר אפגערופען:

– יונגערמאן, איך זעה, אז איהר זענט א מוטיגער. איך וועל אייך בע-טען א טובה. ווערט מיט איהם חבר און מונטערט איהם אויף אביסעל, דער-מוטיגט איהם. ער איז געבעך אזוי דער-שלאגען, איינגעגנצען ווי א פערלוירענער. העלפט איהם. – און זי האט איהר נאז-טיכעל צוגעטראגען צו איהרע אויגען.

פון דאן אן זענען מיר ביידע חברים געווארען. הייסע פריינד געווארען.

אין א וואך ארום האב איך זיך דער-וואוסט די סיבה פון זיין אומעדיגקייט, דערשלאגענהייט און דערשראקענהייט. אין אבאז איז צו איהם געקומען זיין יונגע ווייבעל, מיט וועלכע ער האט ערשט מיט א פאר חדשים צוריק חתונה-געהאט. דאס איז געווען א יונג, בילד-שעהנע ווייבעל, בלוט און מילך. זי איז געווען פונקט דער היפוך פון איהם. זי איז געווען שלאנק, גראציעז, נישט צו פעט. אבער אויך נישט מאגער. מיט א ווייך צארט געזיכט, מיט בלאנדע האר, מיט א פאר לאכעדיגע אויגען, א קליין פריש מיילכעלע, א קליין נע-זעל און רויטע זאפטיגע ליידענשאפטלי-כע ליפען, אביסעל פערקאטשעטע, נאר צום קושען. און דערצו איז זי געווען א לעבעדיגע, א טאנצענדיגע פול מיט לעבען און געלעכטער, א זיסער וועזען. פון איהר יעדען קעהר האט געוועהט און געשטראמט מיט זיסקייט און ליבע-ליכקייט.

אז מיר, סאלדאטען, האבען איהר דערזעהן, האבען מיר די אויגען אויפ-געריסען פון פערוואונדערונג. מיר הא-בען פון איהר די אויגען נישט געקאנט אפרייסען און זיך נישט געקאנט זאט מיט איהר אנקוקען. מיר האבען זיך געוואונדערט ווי קומט זי צו איהם, און איך האב ביי זיך געטענהט: „ווי אומפערשטענדליך עס זענען די וועגען פון ליבע", און יעדעס מאל ווען זי איז געקומען אין אבאז פלעגען מיר איהר עסען מיט די אויגען.

געקומען איז זי אין אבאז גאנץ אפט. זי פלעגט מיט אונז רעדען, צו אונז זיך שמייכלען. און איהר יעדעס מאל קומען פלעגט אריינברענגען פרייד און דערלייכטערונג אין אונזער לעבען. איהר קומען פלעגט ווי אפפרישען אונזער אזוי טרוקענעם, גרויען לעבען.

סידני האט עס נישט געוואלט ליי-דען, וואס זי רעדט און שפאסט מיט אונז, סאלדאטען. ער האט איהר גע-ליבט אהן גרענצען, ביז צו משוגעת, און ער איז געווען זעהר אייפערזיכטיג אויף איהר. יעדער בליק, יעדען שמיי-כעל, וואס זי האט געווארפען צו א פרעמדען מאנטביל. יעדעס ווארט וואס זי האט ארויסגערעדט מיט איינעם פון די סאלדאטען, האט זיין הארצען גע-שניטען ווי מיט טעמפע מעסערס, און עס האט ביי איהם א הצלפה פון זיין לעבען צוגענומען.

איך האב דאן גוט פערשטאנען זיין פערטרויערקייט, דערשלאגענקייט און שרעקעדיגקייט. איהם האט זיך גישט געוואלט שטארבען. איהם האט זיך נישט געוואלט געהן ליגען דעם קאפ ערגעץ וואו אויף די פראנצויזישע פעלדער אין דא איבערלאזען פאר אנ'אנדערען אזא בליהענדע, צופעפענטע בלום. עמי-צער אנדערש, א פרעמדער, זאל אויס-זויגען פון איהר דעם זאפט, זיך קווי-קען מיט איהר ארמאטישער זיסקייט.

זיין האפנונג איז געווען, אז ער וועט צום פראנט נישט געהן, אז ביז וואנען אונזער רעגימענט וועט אויסקומען צו געהן, וועט זיך די מלחמה ענדיגען. פלעגט ער מיט אזא מאדנער גיריגקייט און זשעדנעקייט זיך ווארפען אלע טאג אויף די צייטונגען, שלינגען די מלחמה-נייעס, און מיט די אויגען זוכען אין די ווינקלען פון צייטונג, אפשר אין ער-געץ אין א ווינקעל פערשטופט א שטי-קעל ידיעה וועגען א שלום.

מיך האט ער געהאלטען פאר א גאנ-צען דיפלאמאט, פלעגט ער זיך כמעט אלע טאג צו מיר זיך ווענדען:

– איהר זענט דאך עפעס א פאלי-טיקער. זאגט, ווי איז אייער מיינונג, האלט עס אין גיכען ביי א שלום?

איך פלעג איהם נישט וועלען מצער זיין און זאגען, אז איך ווייס אזוי-פיל ווי ער. פלעג איך איהם טרייסטען און אויפווייזען, אז נאר גאר אינגיכען וועט זיין שלום. און הגם ער האט פון מיר אלע טאג געהערט דאס זעלבע, פלעגט ער פונדעסטוועגען מיר עס אלע טאג איבערפרעגען און ער פלעגט זיך ווי א קליין קינד פרעהען מיט מיינע טרייס-טונגען, ריכטיג ווי דאס וואלט געווען זיין איינציגער אינהאלט אין לעבען.

אבער נישט זיינע האפנונגען און נישט מיינע נחמות האבען עפעס גע-האלפען. אונזער רעגימענט איז אוועק-געשיקט געווארען קיין פראנקרייך און אין א פאר וואכען ארום האט מען אונז געשיקט צום פראנט.

(פארטזעצונג קומט).

לונגען־
קראַנקהײטען!
רעקאָמענדירט דורך די
ה"ה דאָקטוירים
Balsam
Thlocolan Aqe
בײַ סוכאָטעס,
בראָנכיט, הוסט
פערלײַכטערט בײַ
פלעגמאַ, פערשטאַרקט
דעם אָרגאַניזם און דעם
וועלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פערנרעסערט די וואָג פון קערפּער.
„Balsám Thlocolán Aqe" פערקויפען אַפּטײקען.
פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטײק 2961
A.Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

שייטלען

פון פערשידענע קוואַליטעטען האָר, פערש. מאָדעלען, גוטע אויסאַרבײטונג, רעיעלע בעהאַנדלונג. צו בעקומען
קאַמיענאַ 5, 2-טען הויף לעצטען אײנגאַנג, 2-טען שטאָק ביי בצלאל פּאַרושצקי.

יוריסט י. אײנפעלד

וואוינט איצט וּסכאַדניאַ 69.
שפרעכשטונדען פון 5 ביז 8 אָוונד.

ס'איז שוין ערשינען

„דער יתום" № 3

צײַטשריפט געווידמעט די ענינים פון: יתומים־פערזאָרגונג, קינדער־ערציהונג און פרויען־שוץ, אַרויסגעגעבען דורך די פערוואַלטונגען: פונ'ם אינטערנאַט פאַר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק און יוד. פרויען־שוץ־פעראײן אין לאָדז
מיט אַ רײַכען, אילוסטרירטען אינהאַלט.
צו בעקומען בײַ אַלע צײַטונגס־פערקויפער און אין דער אַדמיניסטראַציע: לאָדז, שענקעוויטש־גאַס 3/5.
ווילט איהר וויסען דעם אמת, וועגען דער פּראָיעקטירטער פעראײניגונג פון אַלע לאָדזער יודישע יתומים־הײַזער — לעזט דעם „יתום" נומ' 3!

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן־קר.	4—3
ד"ר כערשנער	קינדער־קראַנקהײטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 6.30—5
ד"ר לוביטש	הויט־און געשלעכטס קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און נעמאַנגס קר.	3—1
ד"ר נאַלעבלאַט	אויגען־קר. נ קראַנקהײטען	2—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס־הילף	4—3

פּסיכאָ־טעראַפּיע, שפּראַך־שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. פּאָקען־שטעלען, קינסטליכע בערג־זון־בעשטראַהלונג אַנטי־שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום מאַכען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אורין, פלעגמאַ און בלוט. 2130
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט
עס נעהמען אָן:

ד"ר זילבערשטײן	צאָהן־אַרצט	2—10 נ. מ.
ד"ר לאָזשינסקאַ סטאַראָסעלסקאַ	צאָהן־אַרצט	7—3

קינסטליכע ציין, קאָראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו.
די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאָג.

אונגערמאַן!

גוט בעקאַנט אין האַנדל־בראַנזשע, זוכט אַ פּאָסטען אין דער בראַנזשע. ערקונדיגען זיך: זגערזשער 26 יוסעל זשערניצקי (אין טאָבאַק געשעפט). 377

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקה.
רענטגען און ליכט־הייל אינסט.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

אַנאָנסען אין „נ פאָלקסבלאַט"

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג

פערקויף פון פערשידענע

הערינג, עהלען ווי אויך עסיג־עסענץ

הורט און דעטאַיל — מיט די ביליגסטע פרייזען

ש. מאַראַמוט. זגערזשער 1

אַלטע־מאַרק 15 טעלעפ. 31-55
נאָכ'ן געשעפט שליסען טעלעפ. 39-39. 334

Zakład fotograficzny „PARISIEN" ŁÓDŹ, BRZEZINSKA 69.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז צוליב רעקלאַמע האָב איך אײנגעפיהרט אויסערגעוועהנליכע נידריגע פרייזען אויף מײַנע קינסטלעריש אויסגעפערטיגטע פאָטאָגראַפיעס לויט די אונטען אויסגערעכענטע אויסנאַהמס־פרייזען:

6 פאָסטקאַרטע נ. פ. דאָפּעלט רעטושירט 3 זל.
6 קאַבינעט־בילדער „ „ „ 8 „
1 אָריגינאַל־פּאָרטרעט נ. פ. 8 „

אויסער דעם גרופּען־אויפנאַהמען. אויסער'ן אַטעליער ווערען אויך אָנגענומען אויפנאַהמען צו זעהר מעסיגע פרייזען. | צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.
בעמ.: צו יעדען האַלבען טוץ פאָסטקאַרטען ווערט צוגעגעבען אַ פאָטאָ־פּאָרטרעט

טליתים־פאַבריק

אויסאַרבײטונג פון וואָלענע, האַלב־וואָלענע און זײַדענע טליתים כמו פערקויש, ווי אויך טליתים־קטנים הורט און דעטאַיל! מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל
בײַ א. ה. ציטרינאָווסקי, קאַמיענאַ 1,
אין צווייטען הויף, פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אײך! 893
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען.

Dr. med.
W. Eychner
פרויען־קראַנקהײטען
און אַקושעריע
זיך איבערגעצויגען אויף
זגערזשער 11 טעל. 34-72.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע
פּעטריקאָווער 294 פון 12—2
טיטאָג אין דער הײם פון 6-8 אָוו.

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דײַנע איצטיגע און פאַר־מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערלײ בײַטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאַוויציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט־רזשאָנדו, בײַטעס וועגען דירה און אגושאָנד ראָזשעמטש און אין אַלע פּאָליציי־בעצירקען, שותּפות־אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכטס־קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעיעל און ביליג!

Dr. med.
Różaner
ספּעציאַל־אַרצט פאַר ווענערישע און הויט־קראַנקהײטען.
— בעהאַנדלונג —
מיט קינסטליכע בערג־זאָננע.
נעמט אָן פון 8—10 פריה
און פון 5 — 8 אָוונד
נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק
טעלעפאָן 28-98.

Dr. med.
Braun
פּאָלודניאָוואַ 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהײטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט „קוואַרץ־ליכט" (האַר־אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה,
און פון 5 — 8 אָוונד

מאַסאַזש־און הייל־גימנאַסטיק־שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד
צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89
ריקענביינער־פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען־שמערצען, פעטזוכט, אַרטעריטיזם, שטיהל־פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניש.
עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער - קראַנקהײטען.
נעמט אָן אינדערהײם פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָק".

נאַל־שטיינער־שמערצען

בעזייטיגט אָהן אײנשפּריצונג
עלטסטער פעלדשער ש. שושקעוויטש,
קאָנסטאַנטינער 38, טעל. 55-45. 842

Dr. med.
A. MAZUR
נאַרוטאָוויטש (דזשעלנאַ) 44
טעלעפאָן 22-44.
אויערן און האַלז קראַנקהײטען שטימע און שפּראַך־פעהלערן (שטאַמלען א.אַז.וו.) נעמט אָן פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אָוו.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהײטען, מענער־שוואַכע, רענטגענשטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטראָ־טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונד,
פרויען—12 ביז 3 נאָכמ. 873

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל־אַרצט פאַר
נירען, בלאָזען און
האַרן - קראַנקהײטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 541

Dr med.
K.Fiszman
צעגעלניאַנאַ 26
טעל. 51-47
קינדער און אינערליכע קראַנקהײטען
נעמט אָן ביז 9 פריה
און פון 6—8 אָוונד.

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהײטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2
און פון 4 ביז 7 אָוונד.

Dr. med.
J. Polakow
ספּעציאַליסט פאַר
קינדער־קראַנקהײטען
Konstantynowska 37
טעלעפאָן 39-75
נעמט אָן פון 5—6½ אָוו. אין דער הײם און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גײַערס־מאַרק, פּעטריקאָווער 294.

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן - כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהײטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דזשאָנסלעס, צאָהן - פיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון 1—3 און פון 7—9 אָוו. זונטאָג 10—12.

דײַטש טעאַטער. דירעקציע: זעמאַך.

היינט, דעם 11. יאַנואַר – צו פּאָפּולערע פרייזען צום לעצטען מאָל: „דאָלי"

מיטוואָך, דעם 12. יאַנואַר – בענעפיס פון ה' אַלעקסאַנדער האַבער
„רונד אַרום די ליבע"

דאָנערשטאָג – גרויסע שטרויס־פאָרשטעלונג אונטער דעם פּראָטעקטאָראַט פון דעם ה' קאָנסול קאַרל ה. פאָן שייבלער
„ווינער בלוט"

ביליג צו פערקויפען

אַ שאַמאַט־קוך

צוזאַמען צו טוישען אויף אַ שאַמאַט־אויוועז
בײַ מיעדזינסקי, פּרושעיאַזד 86, (פראָנט געוועלב)

376
יעדע פרוי

מוז וויסען, אַז קאָסמעטיק קויפט זיך אַמבעקוועמסטען אין דער לאָנגיעהריגער פּערפומעריע
D. MARKUS
PIOTRKOWSKA 59, telefon 28-02
צוגענגליכע פרייזען! סאָלידע בעהאַנדלונג!

אַ פראָנט־געוועלב מיט אַ שטוב

אין דער געגענד פון גרינעם מאַרק וויל איך טוישען אויף 2 בעזונדערע צימערן. אָפּערטען אונטער „2 צימערן" אַ־ביוראָ „BIP", ציגעל־גאַס 40. 389

דאַנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונד.
פרייזען ביליגע! באַראַטונג אָהן צאָהלונג

פאַר 3 זל. עלעקטריש ליכט אין שטוב

קען יעדער בעקומען אויסצאָהלען וועכענטליך פאַר יעדען פ.
פערקויף פון פערשידענע עלעקטרישע מאַטעריאַלען

פ. לעווין,
קאָנסטאַנטינער 58, פראָנט־געוועלב

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַסאַווסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 6½—7½
ד"ר רוזשאַנער	הויט־און געשלעכטס־קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטײן־פּאַלאַק	אויגען־קראַנקהײטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען־קראַנקהײטען	2—12
ד"ר ראַבענצווייג	קינדער־קראַנקהײטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען־און געבורטס־הילף	1-11½ 6-5
ד"ר סאַנמאַר	כירורגישע־קראַנקהײטען	4-3 2-1.ג
ד"ר ווײַנבערג	אינערע הערץ לונגען־קר.	1-11 7-5½
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראַדזענשיק	צאָהן־אַרצט	7—3
ג. ראַזעס	צאָהן־אַרצט	2—9

צאָהן־פּאָנדערהײלונג, בעלײכטונגען, קאָראָנען, פּלאָמבען, א אז. וו.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
רענטגען־אינסטיטוט
הײלונג פון הויט־קראַנקהײטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פּטר בעשטראַהלונג און דורכלײַכטונגען, קוואַרץ־לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר פּאַמאַלער.
אימפּונגען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכם.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיט אין דער שטאָט.

אַבאָנעמענטס־פּרייז: לאָדז: אַ חודש – 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ ...

אַנאָנסען־פּרייז: ... פאַר אַ מיל.־מעטער שורה

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.